

G ERDÉLYI GAZDA

AZ E. M. G. E. HAVONTA EGYSZER MEGJELENŐ HIVATALOS LAPJA

Előfizetési árak:	Főszerkesztő:	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egész évre — — — 100 Lei.	TELEKI ADÁM gr.	Cluj, Strada Regală 16.
Tagoknak tagsági díjjal évi 60 Lei.		Telefon: 21-58.
Egy szám ára — — — 8 Lei.		Póstatakarék csekszám 40181.

Az Elnök vásárhelyi beszédéből

Az üdvözlésekben mindig olyan dolgokról esik szó személyemmel kapcsolatosan, amelyeket még eddig nem tudtam elvégezni, munkálkodom feletük, de még távol vagyok attól, hogy önelégültséggel azt mondhassam: végére értünk, ez sikerült. Nehéz és bonyolult dolgokról van szó, olyanokról, amelyeket egy ember nem is tud elvégezni. Csak az egész társadalom, a szervezett magyarság rendelkezik azokkal az erővel és képességekkel, hogy a szóbanforgó közösségi munkák gondozójaként és cselekvő végrehajtójaként dicséretet kaphasson. A vezető ember gondolkozhatik, vizsgálhatja a szükségleteket és érzéseket, kezdeményezhet, de hirdetem, hogy a tényleges eredményt hozó munkát csak a magyarság társadalmi ereje, szervezettsége és közös akarata tudja sikerhez vezetni.

*

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület nemzeti egységet akar megteremteni s van-e ennél magasabb cél és törekvés? Enélkül a nemzeti egység nélkül vajjon sikerült volna-e a napvilágra hozni azokat az építő tulajdonságokat és képességeket, és sikerült volna-e a közösség hasznára beállítani azokat az erőket és javakat, amelyek a magyar gazdaközönség elévülhetetlen és elvitathatatlan sajátosságai? Szűk látókörű az, ki itt ellenkezni próbál. Allamnak, nemzetnek, társadalomnak, családnak, egyként az érdekében áll, hogy a magyar gazda és a magyar gazdatársadalom öntudatra, önértésre és magabiztosságra tegyen szert. Enélkül nincs egészséges közösségi élet.

A mi kulturánkat mi ápoljuk, ami a miénk afölött mi örködünk, mert erre az Isten rendelése kötelez. Nem vagyunk elfogultak. A román nép is ápolja és őrzi kulturáját. A szász is. De valljuk, hogy ez megkülönböztésre, ellentétre nem vezethet. Ha visszatekintünk a múltba: erdélyiségünk maga a szeretet, melynek sohasem volt eszköze a gyűlölködés. Mindaunyan erre a hagyományos alapra építünk: nem gyáván és megalkuvással, hanem öntudattal.

*

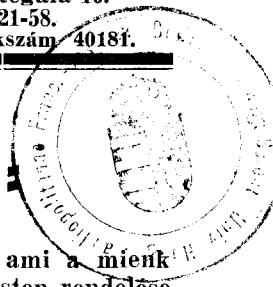
A magyarság egyetlen történelmi, nyelvi és hitbeli közösséget alkot. A határok le lehetnek zárva, vámsorompókat lehet fölállítani és mindent lehet vámtétellel sújtani, csak a gondolatot nem. A műveltségben kifejeződő egységet sohasem lehet elpusztítani. Ne kívánja és ne kérje tehát senki, hogy egy nép adja fel a maga hitét és kulturáját.

*

A magyar ember igazságos lelki vágyainak napfényre kell kerülniök. Bűn azokat véka alá rejteni. A vágyakat meg kell érteni és orvosolni kell. Senkinek sem állhat érdekében elkeseredett tömegeket teremteni. Senkinek: nekünk sem, másoknak sem.

*

A szeretetet hirdetem, melynek alapköve az igazság. Nem fogok elhallgatni semmit. Ha ezért én követ érdemek, hát legyen, de az igazságtól ez sem fog soha eltéríteni.

Február.

Általános tudnivalók.

Itt az ideje annak, hogy a gazda gondoskodjék vetőmagszükségletéről, a magtárban a magvakat forgassa, szellőztesse, rostálja, triörözze, hogy az első meleg napokra ezzel a munkával már készen legyen. A tavaszi vetőmagvak beszerzésének is elérkezett az ideje. A gazdakörben írjuk össze a kisgazdák vetőmagszükségletét és jelentsük be az E. M. G. E. útján az egylet beszerzési és értékesítő szervéhez, a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R. T.-hoz, Cluj-Kolozsvár, Str. Regulá (Majális utca) 16 szám. A vetőmagszükséglet fajtáját és mennyiségét jelöljük meg pontosan és február 15-ig jelentsük be igényünket. A gazdaköri vezetők a Kolozsvárt február 17–21. napjain tartandó vetőmagkiállításon és vásáron személyesen jelenjenek meg, lehetőleg minél több gazdaköri taggal, hogy ott a beszerzendő vetőmagvakat a természetben is megtekintve, kiválaszthassák a maguknak leginkább megfelelőt. A kiállításon a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R. T. külön kirendeltséget állít fel és ott is felyeszi a megrendeléseket, úgy a gabona-, mint kapás, takarmány-, konyhakerti-, virág-, gyógynövény-magvakra, valamint a gyökeres és gumós növényekre.

I. Szántóföldek.

Mikor e sorokat írjuk, hótakaró alatt állanak az őszi vetések. Ha ennek felső rétege megkérgesedik, járassuk meg, vagy lékeljük meg, nehogy a vetések megfulladjanak, kipálljanak. — Az istállótrágya kihordását folytassuk és rakjuk azt szarvasba. Fordítsunk különös gondot arra, hogy az enyhe napokon az ekével azonnal álljunk a barázdában és az őszről elmaradt szántásokat pótoljuk. A gyenge vetéseket fejtrágyázzuk.

II. Rét és legelő.

Folytassuk a rétek és legelők trágyázását, s ha nem nagyon vastag a hótakaró, szórjuk ki a foszfor- és kálitartalmu műtrágyákat. A tél folyamán szedjük rendbe az itató-vályukat és vedreket, gondoskodjunk a vízelvezető árkok kitakarításáról, vagy újak ásásáról.

III. Állattenyésztés.

Melegebb februári napokon állatainkat vigyük ki a szabadba, hogy mozogjanak, tüdejüket friss levegővel szívják tele és edződjenek. — Február, a kora tavaszi malacoztatások hónapja, gondoskodjunk az állatok jó takarmányozásáról, bő almozásról és a malacoknál, ha már gyomorbetegséget nem okoz, gondos napi adagolással kezdjük meg a takarmányozás használatát.

IV. Kertgazdaság.

Az esetleg elmaradt forgatásokat sürgősen fejezzük be, hogy a még hátralevő téli fagy porhanyítsa, érlelje a talajt. A forgatást egyenletes mélységben végezzük, darabos ásással, hogy a fagy jól átjárhassa a forgatott földrétegeket. A gyümölcsösben az enyhe téli napokon kezdjük meg a fák tisztítását, takarítsuk le a hernyófészkeket, vágjuk le a száraz ágakat, a fűrészelt sebhelyeket káccsal vágjuk simára és kenjük be gyümölcsfa-kátránnyal. Az ágak letakarításánál ne hagyjunk tarisznya-akasztókat, mert ezeken keresztül korhadnak be a fák. A fák törzsét és vastagabb ágait kaparóval és drótkéfével tisztogassuk le, ezután 2%-os bordói lével és 5%-os gyümölcsfa-karbolinummal permetezzük le a fákot. Ezzel a permetezéssel elpusztítjuk a gyümölcsfáknak a fán kitelelő összes növényi és állati kártevőit. A permetezés befejezése után tányérozzuk a fákat lehetőleg a csorgóig, vagyis a fa koronája területének határáig. Ezzel a föld alá temetjük a fa takarításakor a földre hullott kártevőket. A leszedett hernyófészkeket és levágott ágakat szállítsuk el és mielőbb égessük el. A fatakarítást rügyfakadás előtt el kell végezni. A fiatal fákat védjük a nyulragástól, mert tavaszig még sok kárt tehetnek ültetvényeinkben. Mesterséges oduk kirakásával csalogassuk gyümölcsöseinkbe az éneklő madarakat, elsősorban a cinkéket. — A díszketrjeinkben a eszerjéket, élő sövényeket metsszük meg. A melegebb vidékeken a sárgarépa, petrezselyem, kertiborsó fajtákat állandó helyükre elvethetjük. A veteményes pincékben válogassuk át a veteményt. — Februárban készítsük el a melegágyakat, amennyiben eddig nem tettük volna és az előnevelést igényelő magvakat vessük el. Az ősszel elmaradt csontmagvak vetését folytatjuk. Az őszibarack magot elvetés előtt nyolc napig áztassuk mészlejtben, 10 liter vízbe $\frac{1}{2}$ vagy 1 kg. égetett meszet feloldunk és ebben nyolc napig áztatjuk az őszibarack magot, ezzel biztosítjuk a magvak kikelését.

V. Szőlészet-borászat.

A szőlőben is igyekezzünk a forgatások befejezésével. Legyen gondunk a trágyázásokra, fejezzük be a karózást, amennyiben az idő megengedi. Készítsük elő az anyagokat a fásolásokra.

A borpincékben mielőbb végezzük el a tavalyi borok fejtését. A hordókat rendszeresen töltegesük, különös gondunk legyen a tisztaságra. Szagos anyagot ne tartsunk a pincében, mert a bor a szagokat könnyen magába veszti.

VI. Vadászat.

A vadásziidény javarésze már véget ért, csak vadkacsára és szalonkára lehet vadászni.

Kedves Gazdatestvéreim!

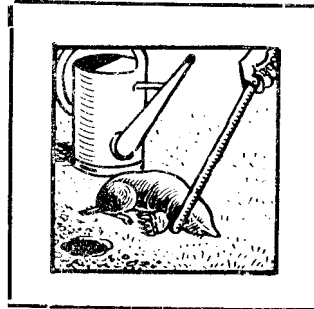
Remélhetőleg ez évben is érvényesül az a szabály, hogy február hava hideg lesz és így nem a későbbi hónapok hozzák be — a gazdák kárára — azt, amit a február elmulasztott. Igaz, hogy a régi gazda-szabályok a szökőévet hideg időjárásúnak és áldásban fukarnak tartják.

A február eleji hideg napok kevés külső munkája időt enged arra, hogy a gazda vizsgálja át rendben van-e tűzbiztosítása. Nem kell említenem, hogy egy tűzveszély, mint például a Józseffalvi volt, mindenét megemészelve a gazdának, hosszú időre felborítja az anyagi egyensúlyt.

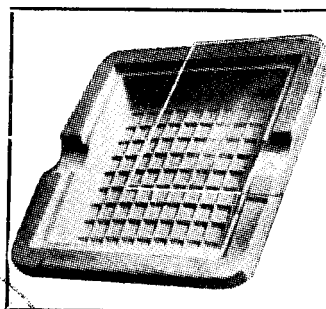
Kedves Gazdatestvéreim! Maga és családja iránti kötelessége mindnyájoknak, hogy egész vagyonuk az értéknek megfelelően legyen bebiztosítva. Az értéken alul biztosított tárgyat vagy építményt, csak a biztosítás értékének arányában téríti meg a biztosítóintézet, pl. ha valami csak értékének 70 százalékára volt biztosítva, úgy a biztosítatlan 30 százalék mint „önbiztosítás” nem térül meg és ezzel károsodunk, vállalván erre az összegre a kockázatot. Tanácsolom ezért, hogy gazdatestvéreim házaikat, általában építményeiket, állataikat, takarmányt, terményt, gépeket és eszközöket, valamely megbízható és nagy tartaléktőkével rendelkező biztosító társaságnál gazdasági útlány, úgynevezett párszál biztosítás keretén belül az értéknek megfelelő összegben biztosítsák és a kötvényben a díj csekélyessége idejéig oly időpontban állapítsák meg, amikor a gazdának egy biztos bevételi lehetősége van, pl. a cséplésből, szója vagy cukorrépa áradásból. Így elkerülhető, hogy a késedelmes fizetés és egy esetleges tűzvész alkalmával vitara, eselleg perre adjon alkalmat.

A már régen biztosított gazdatestvérek pedig vegyék elő a kötvényeket és nézzék azt át, hogy a tételek a mai értéknek megfelelő összegre legyenek felelősek, mert csak így lesz a biztosítás egy tűz után biztos kiindulási alap az építő munkában.

Az elmúlt év őszén a kukorica táblák szántása alkalmával igen sok esetben és sok községben láttam nagyon sok hörsöngöt, pedig ennek elszaporodása valóságos csapás lévén, veszélyes. Minden terményből télire igen nagy mennyiséget

raktároz magának. Különösen a kukoricát és gabonafélét kedveli és ezekből 1½ métermázsát is elraktároz üregeiben. Magának is alkalmam volt látni egy hörsöng tanya kitapasztott oldalú raktárából kiszedni három véka szemes kukoricát. Pusztítása legbiztosabb eredménnyel szénkéneggel történik. Az irtás megelőző nap a földön található összes lyukakat be kell tömni és vesszővel megjelölni, másnap csak a lakott lyukak lesznek nyitva s így csak ezekbe kell szénkénegyet önteni, ami nagy anyagmegtakarítást jelent. A lakott lyukak mindegyikébe 30 gramm szénkénegyet öntünk és a lyukakat kapavágással betömjük. A fejlődő szénkéneg gáz megöli az állatot. Azt jól tudják gazdatestvéreim, hogy a szénkéneg igen tűzveszélyes és robbanó anyag lévén, nem szabad dohányozni avagy tüzzel járni mikor vele dolgozunk, mert e szabályt be nem tartva, veszélynek és szerencsétlenségnek tesszük ki magunkat. Természetesen az irtás eredményes csak akkor lesz, ha minden szomszédos föld tulajdonosa így jár el. Ezért kell ezt előbb a gazdakörben megbeszélni és együttesen harcba szállani e szántóföldi kártevő ellen.

A tavaszi vetőmagvainkat is időszerű csiráztatási próba alá vetni és erre a célra egy igen jó és elmes csirázató edényt szerkesztett Halpert Lajos gazdamérnök Bihar megyei (Hegyközkövesváci) gazdatestvéreink. Ez „EMGE csirázató” néven kap-

ható és pontosan száz részre van beosztva, beszer-

zésével sok bosszúságtól mentesülhetünk. Azért is fontos a csirakéesség megállapítása, hogy esetleg rossz vetőmagunk helyett az e hónap 17—21. napjain rendezendő nagyszabásúnak ígérkező EMGE tavaszi vetőmagkiállításon és vásáron e helyett másat szerezhethünk bc.

A januári hosszantartó száraz, hőtlan téli hideg a nedves talajokon előre láthatólag nagymérvű kifagyást fog előidézni az őszi vetésekben. Figyeljük tehát vetéseinket, hogy a kifagyottakat kellő időben pótolhassuk. A váltakozó fagyás és olvadás következtében a növények gyökerei helyükből kimozdulnak és sokszor el is szakadnak. Itt már segítséget is tudunk nyújtani a hengerrel, mikor is tavasszal a felfagyott növényeket ezzel a talajhoz nyomjuk s azok újra gyökeret verhetnek és igen sok esetben minden káros következmény nélkül kiheverik a bajt.

hiányt szenvedőknek beszerzési lehetőségre és ismét érvényesüljön: „Egy az egészért és az egész az egyért” EMGE jelmondat. A kiállításon való részvétel biztos reményében és ezt elvárva a vizontlátásig vagyok

Berend, 1940. február 1.

magyar gazdatestvéri szeretettel:
BIKFALVY FERENC.

Elmaradt őszi búzavetéseink pótlásáról.

Írta: Konopi Kálmán.

Az elmúlt nyáron még sokat beszéltek és írtak búzavetésterületünk csökkentésének szükségességéről, mint a búzaárak belföldi szintjének fenntartására irányuló törekvés nélkülözhetetlen módszeréről. De azóta változott a világ és ma már a vetésterület növelését tartják kívánatosnak a hivatalos körök is. Minden valószínűség szerint nagy lesz a kereslet búzában és az árak emelkedésére számíthatunk.

Igen ám, de éppen most nehezítették meg az őszi vetőmunkákat a mindnyájunk által ismert körülmények. Ezenkívül az október sok helyütt olyan esős volt, amilyenre 30 éves megfigyelés szerint még nem volt példa. Aradmegyének északi részén pusztító árvíz okozott a rendkívüli csapadékmennyiség (Odvoson 208.3 milliméter volt a 66.9 mm 30 éves októberi átlaggal szemben). Akinek volt is elegendő igásállata, az sem tudta a munkákat idejében elvégezni és bizonyára igen sokan vannak gazdatársaink közül, akik a rendes búzaterületüknek 20—30 százalékát sem tudták bevetni.

Mivel pótoljuk ezt a jelentékeny kimaradt területet?

A tavaszszűzák között vannak olyanok, amelyek bár nem versenyezhetnek az őszié hozamával, mégis szembajóhatnak a hiányok pótlására. De az a baj, hogy aligha van az országban annyi megbízható tavaszszűzavetőmag, amennyire szükség lesz. A két amerikai eredetű, nálunk is ismert fajta: az EMGE által is forgalomba hozott „Manitoba” elnevezésű és a Bánkuton keresztül hozzánk jutott „Garnet” (= Bánkut G) fajtákból tudomásom szerint csak kis mennyiségek kerültek

elvetésre. Nagyobb területeket vetnek be a szász vidékeken és a velük szomszédos megyékben, ahol az őszi nem biztos hozamú, a Stephani dr. 71. számú fajtájával.

Kívánatos, hogy mielőbb számbavegyük az ezekből rendelkezésre álló készleteket és gazdáink vetőmagszükségletét, hogy mire a tavaszszűzavetési ideje bekövetkezik, már mindenkinek meglegyen a vetőmagja. Mert a tavaszszűza sikerülésének egyik legfőbb feltétele az, hogy korán kerüljön a földbe.

További feltételei a sikernek: a rendes mélységben végzett őszi szántás, a föld jó trágyaereje, az őszinél nagyobb vetőmagmennyiség.

A tavaszszűza azért terem rendszerint sokkal kevesebbet, mint az őszi, mert a tavasz nálunk száraz és szeles szokott lenni, a vetés lassan erősödik s még a tejesérés szakát sem éri el, mire a nagy nyári forróságok bekövetkeznek. A vetéseket a rozsdá is jobban bántja, mint az ősziéket és ritka eset, amikor a termés nem szorul meg.

Az oroszok ez ellen a vetőmag — Lysenko által ajánlott — kezelésével védekeznek. Ez az eljárás a következő (A „Köztelek” 1934. évi 7—8. számában közölt leírás nyomán.):

A vetőmagra 33 súlyszázaléknyi vizet permetezünk három 11—11%-os részletben, 5—8 órás időközökben, folytonos keverés közben. 10—12 fok C hőmérséklet mellett állni hagyjuk addig, amíg a csirázási folyamat éppen csak hogy megindul, azaz a csiránövényke hajtás és gyökércsúcsai éppen hogy készülnek áttörni a védőburkot. Ebben az állapotban 0—5 fok (plusz!) Celsius közötti

hőmérsékleten tartjuk a magot 12—15 napig. Ezután megszáritjuk és mihelyt csak lehet, elvetjük. Az így kezelt mag gyorsabban fejlődik és ezért a hőütéstől nem szenved annyit, mint a kezeletlen.

Tavaszbúza hiányában megvan rá a módunk, hogy őszi búzát is vethessünk tavasszal alkalmas előkészítés után. Ezt az eljárást Legány Ödön írta le a „Köztelek“ 1934. évi 35—36. számában. Lényege a következő:

24 órára vízbe áztatta a magot szobahőmérséklet mellett. Ezután a vízből kimert magot a fagyos szabadba vitte, ponyván kiterítette és ott hagyta 6—7 napon át. Ennek elmultával fedett, fűtetlen, 0 — plusz 5 fok C közötti hőmérsékletű helyen vékony rétegben kiterítette, gereblyével keverte. Tavasszal elvetette. A termés általában gyenge és szorult volt, de egyes korábbanérő fajták kifogástalan eredményt adtak.

Ez az eljárás még korántsem olyan kipróbált és tökéletesített, hogy rajta javítani ne lehetne. Valószínű, hogy ha a Lyssenko féle csiráztatás után hosszabb, talán 50—60 napos mérsékelt (minus 2 fok körüli) fagyasztással tudunk dolgozni, az eredmény kedvezőbb lesz. Erre német kutatók 1937-ben közölt adatai alapján következtethetünk.

Miután nálunk sem a Lyssenko-féle eljárást (Jarovizációnak, vernalizációnak nevezik) sem a Legány-féle fagyasztást nagyban még nem próbálták ki, nem beszélhetjük rá mi sem gazdatársainkat, hogy nagyban gyakorolják azokat. De kívánatosnak látszik, hogy minél többben végezzenek kísérleteket mind a két eljárással, tehát a tavaszibúzákat Lyssenko-féle jarovizálásával és a korai őszi búzákat (Bánkuti 1201-es és odvosi 241-es) Legány-féle fagyasztásával, a fagyasztási idő és hőfok többféle beállítása mellett.

A napraforgó és termelése.

Írta: Bikfalvy Ferenc.

A háborús szállítási nehézségek és nyersanyag beszerzés az önellátás politikájának jogosságát igazolja. Az ételolaj, valamint a szappan-gyártás és azonkívül igen sok vegyipar a külföldi nyersanyagot napraforgóval pótolni tudja s így ennek termelése felette fontos,

de jövedelmi szempontból is előnyös, mert például a januári szatmári kereskedelmi kötéseknel elérte ára métermázsánként a 780 lejt is. Így indokolt, hogy a tavasz folyamán minél nagyobb területen termeltessék, hely akad az elmaradt és kifagyott őszi vetések révén. Azonkívül a tavaszi vetőmagvak oly drágák, hogy egy növény melyből egy kataszteri holdat sorbavetve 4—7 kilogrammal el lehet vetni, emiatt is megbeszélendő a mai időben. A napraforgó aratása és eséplése sok kézimunkát igényel és itt hasznosítható a gyermekmunka is, ezért a napraforgó elsősorban a kiscgazda növénye és termelésének fokozása itt indokolt.

A napraforgó termelésének főfeltétele a fajta helyes megválasztása és itt az tartandó szem előtt, hogy hasznosítható termelésre csak az egy tányéru változat használható. Elsősorban ajánlható e célból a bolgár és beszarábiai változat avagy Erdélyben elterjedt szabolcsi napraforgó. A bolgár hamarabb érkezik mint a szabolcsi, de nem ad olyan nagy termést. A korai érés fontos, mert az őszi esőzések úgy mennyiségileg, mint minőségileg igen rontják a termés eredményét. A napraforgó a középkötött agyag és vályogtalaj növénye, de jól diszlik a jó termő erőben levő homok talajon is. A szárazságot igen jól bírja. A

nedves, hideg agyagtalajokon, termése nem jár sikerrel.

Igen jó gyomirtó növény, ezért vetésforgóba illesztve, utána tavaszi kalászost sikerrel termelhetünk, feltételezve, hogy száresonkjait és gyökérmaradványait jól alászántottuk. Buja talajon feltört legelőknél és felesleges szérűskertek területén igen jó termést ad. Trágyát meghálálja, mert közvetlenül istállótrágyába vetve, terméshozama nagyobb lesz. Az a régi tévhit, hogy a napraforgó zsaroló növény, csak annyiból helytálló, hogy a napraforgó is annyi tápanyagot vesz ki a talajból mint a búza, esetleg káliból többet.

A napraforgó termelés alapfeltétele azonos a kukorica termelésével, azaz elengedhetetlen az őszi mélyszántás. Ezt tavasszal akár tárcásboronával, akár rugós fogu kultivátorral avagy ezek hiányában lókapával készítjük elő a vetés alá.

Vetés ideje március hó vége, április hó első hete, vagyis vessük egyidőben a burgonyával. A korai vetés előnye, hogy korábban érkezik és így elkerülhetjük az őszi esőzések kártételeit. A napraforgó a fagy iránt nem olyan érzékeny mint a kukorica s így vetésével ezt mindig megelőzzük. A helyesen megválasztott sortávolság az elérendő terméshozam szempontjából nem közömbös. A régi, általában a csekély hozamok oka részint a túl nagy sortávolság volt, nem ritka esetben volt látható az egy méter sortávolság. A helyes sortávolság a bolgár fajtánál, amely a legalacsonyabb 60 centiméter, míg a többinél 80 centiméter, kivételesen 90 centiméter. A növénytávolság a bolgár napraforgónál 50 centiméter, míg a többinél 60 centiméter. A magot 3—5 centiméter mélyen vetjük és kataszteri holdanként sorba eleendő 4—7 kilogram, míg fészkes vetés esetén ezt 2—4 kilogramra is csökkenthetjük. Láthatjuk

ebből, hogy még 10 lejes kilogramonkénti árat is számítva, legtöbb magvetés esetén is a holdankénti mag érték 70 lej.

A napraforgó ápolása azonos a kukoricáéval, minél több kapálást kap, annál nagyobb a termés. Annyiszor kell kapálni, ahányszor azt a talaj tömörsége vagy gyomossága megkívánja. A kikelés után az első ápolási munkát adhatjuk a „Sack-féle gyomirtó fészülvel”. A ritkítás helyes idejének megválasztása is befolyásolja a további fejlődést, ezért 8–10 cm. magas növényt már egyezzük, összekötvén ezt egy közikapálással.

A napraforgó érésének jelei: A tányér alja és a szár nyaka citromsárga színt vesz fel és a magvakon ülő virágmaradványok kézzel könnyen lesimíthatók, a maghéj szineződött és oly kemény, hogy a köröm abba már nem vág bele. Aratni csak száraz állapotban és száraz időben szabad.

A levágott tányérokat egy 6–8 napos utóérésre padláson kiteríteni hagyjuk. A cséplése a tányérből botokkal történik, azaz ezzel kiverik a magot a tányérből, ily eljárásnál vigyázni kell, hogy ne törjön sok szem, mert tört szemben az olaj igen gyorsan avasodik, lévén erre a napraforgó igen hajlamos. A kiesélt mag azonnal jól átrostálandó szélroston és azután eladásig vékonyan elterítve gyakran forgatando, mert könnyen dohosodik és olajtartalma avasodik. Terméshozama 500–1400 kilogram kataszteri holdanként talaj és művelés szerint, 100 kilogram héjas napraforgó koptatás után 53–58 kilogram héjalt magot ad. 100 kilogram héjalt magból 40–50% olaj préselhető, a visszamaradt olajpogácsa közismerten jó abraktakarmány. A kórot tüzelésre avagy kerítés készítésre használják, holott igen értékes ipari nyersanyag cellulozé gyártás szempontjából.

Mit vessünk tavasszal?

Irta: Telegdy József.

Az őszi vetési időszak, mint köztudomású, erdélyi gazdáink részére nem bonyolódott le oly zavartalanul, mint más években. A közszolgálatra igénybevett igazságszágok hiánya késleltette a vetések idejekorán való elvégzését és midőn a hatóságok a megfelelő ígák a gazdák rendelkezésére bocsátásával lehetővé tették az elmulasztottak pótlását, a több hétig tartó esőzések gátolták meg, hogy ez hiánytalanul megtörténhessék. Bizony sok oly terület maradt bevetetlenül, mely különben őszi kalászosok termelésére volt kiszemelve. Súlyosbította gazdasági helyzetünket az is, hogy a szokatlanul korán beállott kemény fagyok főleg az ország nyugati részén a még gyenge vetéseket hótakaró nélkül találták, és bár január hónapban kedvező bőséges hóesés következett be, mégis csak a tavasz fogja megmutatni, hogy történtek-e kifagyások és nem-e szükséges egyrészt az elvetett őszieknek kiszántani.

Az E. M. G. E. nagy figyelemmel kíséri a gazdasági helyzet illetén való alakulását. Pótolnunk kell az őszi vetések hiányos volta miatt előállott kárt. És itt elsősorban felvetődik az a kérdés, mit vessünk? A természetes válasz erre az lenne, vessünk őszi helyett tavaszi búzát. De itt kénytelenek vagyunk némi agállal adni pozitív választ. A tavasz-búzának sokkal rövidebb fejlődési ideje van, mint az őszié. Természetes tehát, hogy csak jól előkészített, lehetőleg őszi szántásba korán elvetett búza hozhat jó termést. Több mint valószínű azonban, hogy ezek a feltételek az idén nem fognak bekövetkezni és kérdéses az is, hogy a tömeges igénylés miatt gazdáink idejekorán hozzájutnak-e a kívánt vetőmaghoz, már pedig későn vetett tavaszi búza jó termést alig hozhat. Ezen megállapításunk áll többé-kevésbé a többi tavaszi kalászosok termelésére vonatkozólag is. A nélkül tehát, hogy

lebeszélmi kívánnánk gazdatársainkat a tavaszi kalászosok termeléséről, csak azt ajánljuk, hogy csak a fent vázolt előnyös körülmények figyelembevételével vessenek és ne túl nagy mértékben tavasziakat. Az annyira fontos kukorica-termelést annál inkább sem szabad elhanyagolnunk, mert hiszen úgy az emberek táplálkozásánál, mint állataink hizlalásánál alig pótolható és miután túl korai vetése nem is lehetséges, időnk is van ennek elvetésére, a talaj jól előkészíthető. A túltermelés ebben a gabonafajtában is elhízott dolog lenne. Vessünk tengerit, de csak azokba a földekbe, melyek a gazda számítása szerint normális körülmények között is a vetésforgóban erre a célra voltak előirányozva.

Midőn tehát egyetlen jó tanáccsal kíván gazdatestvéreinknek szolgálni, két szempont veteti, a mikor az alább megnevezett növények

Fajtiszta, fajazonos,
szavatolt csiraképeségű

eredeti erfurti, hollandiai és dániai

**Főszék
Zöldszék
Virág
Fű és
nemesített
takarmány
és répa**

MAGVAK

TRIFOLINO

magtermelés és magkereskedésben kaphatók

Cluj, Piața Mihai Viteazul 38.

Legkisebb rendelést is azonnal postázunk.
Árjegyzék ingyen.

98

termelését melegen ajánlja. Először, hogy a gazda minél nagyobb árak elérésével kárpótolódjék az őszi kisebb hozama által előállott károsodásért, másodsorban, hogy földje alkalmassá váljék a tavaly elmaradt őszi idejekoráni elvetésére. — Ezek a növények az emberi táplálkozásra alkalmas hüvelyesek, elsősorban a fehér bab és lencse, továbbá a ma annyira keresett mák, másodsorban pedig a sok fehérjét tartalmazó állati etetésre alkalmas hüvelyesek. Ezekben a cikkekben oly óriási szükséglet mutatkozik a háborús országokban, hogy termelésük még akkor is nagy anyagi haszonnal járna, ha Isten segítségével Európa népei az őszi megbékülnének, mert a készletek földrészünkben majdnem teljesen kifogytak.

Egyesületünk az Erdélyi Gazdában már több cikkben foglalkozott a mák, a fehérbab és lencse termesztésének leírásával, így feleslegesnek tartjuk ezekről most újra írni, csak arra akarjuk figyelmeztetni gazdatársainkat, hogy mily kevésbé zsarolják ki ezen termények földjeinket és nem tudjuk eléggé ismételni, mily előnnyel jár az, ha a babot nem a tengeri közé vetjük, megnehezítve ezáltal annak gyommentes megművelését, hanem külön táblába, lehetőleg az annyira bőtermő gyalogbabot vessük, meg fogjuk látni, hogy összehasonlítva, mennyivel nagyobb terméseredményt érnek el így holdanként.

A fehérjedús takarmánynövények közül elsősorban a különböző borsófajták termelését ajánlhatjuk. Jól előkészített földbe korán elvetve korán és bőséges termést ad, szántóföldünket gyommentesíti és termése körülbelül egyenlő lévén a búzáéval, meg ha a mai abnormális magas cca 1400—1600 lejes árát figyelmen kívül hagyva is, még mindig felül fogja mulni előbbinek árfolyamát, miután ma már majdnem nélkülözhetetlen része sertéshizlalásunknál az okoszerű takarmányozásnak.

A szőjabab termelésére most nem kívánunk közelebbről kitérni, mert egyesületünk még tárgyalásokat folytat egy a gazdákat kielégítő ár elérésére, ha azonban ezen akciója sikerrel jár, úgy

ennek termelését is ajánlani fogjuk, mert magas fehérjetartalma és világpiaci keresettsége folytán megfelelő ár mellett busásan megfizeti megművelését és a talajt is kitűnő állapotban hagyja vissza.

Kedves gazdatestvéreink, haladnunk kell a korrallal, figyelni a piacot, melyek azok a termények, amik legjobban fizetik meg a gazda verejtékes munkáját, mert a régi elavult gazdasági termeléssel nem fogjuk tudni a modern kor súlyos terheit viselni, vagyunkat gyarapítani és utódainknak egy szebb és könnyebb jövőt biztosítani. Az E. M. G. E. mint már írtuk és mint a múltban, most is segíteni kíván a gazdatársadalmon nem csak tanáccsal, de tettel is.

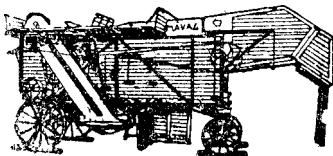
Az E. M. G. E. a vetőmagkiállítás megrendezésével arra törekszik, hogy gazdáink részére felkutassa, hogy hol és milyen áron szerezhető be az előzőleg termesztésre ajánlott termények vetőmagjai. Gazdáinknak a termesztésre vonatkozó bármely kérdésüket azonnal és szakszerűen elintézi. Hisszük, hogy mint a múltban búzaakciónk folyamán, most is bizalommal követnek bennünket és rövid időn belül Erdély magyar gazdái nem csak a minőségi búza, de a szántóföldi táplálékok és a fehérjedús takarmányok termelésénél is elfoglalják saját és így közvetve az egész erdélyi magyarság hasznára azt a helyet, mely őket méltán megilleti.

Téli hideg és a bor.

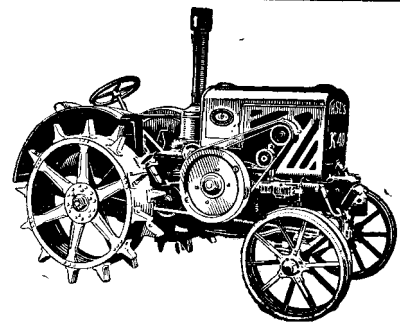
Gyakran előfordul, hogy télen nagy hideg következtében a hordókban lévő bor megfagy. Az ilyen boroktól azonban nem kell félni, mert a bor összetételében felolvadás után változás nem lesz. Fagyás esetén először is a borban lévő víz jéggé válik, a meg nem fagyott bor pedig ezáltal szeszesebb lesz, mert a víz nagy részét a fagy kivonta. Ezért mondják, hogy a fagyott borok jobbak. Ez igaz is, de csak addig, amíg a jég fel nem olvad, mert a jég felolvadása után a bor ismét vizezebb, gyengébb lesz, változás nélkül visszanyeri eredeti összetételét.

Hofherr-Schranz-Clayton-Schuttleworth Rt. Budapest.

„HSCS“ nyersolajtraktorok,
„SUPERIOR“ acélvázás cséplőgépek,
vetőgépek, valamint az összes egyéb mezőgazdasági

gépek legtökéletesebb kivitelben. — K a p a t ó k:

Turnătorie de Fier și Fabr. Mașini din Cluj S. A.
Secția: Mașini Agricole Cluj, Calea Regele Ferdinand 62.
Telefon: Nr. 12-17.

Szakszerű fejés — több tej.

A nyugati államok háborúja a mi kivitelünket is jelentősen fokozza. A kivihető termékek közül számottevő helyet vívott ki magának az erdélyi vaj. Közvetlen anyagi érdekiünk tehát, hogy vajtermelésünket fokozzuk és ezáltal növeljük bevételeinknek azokat a tételeit, amelyek az állati termékekből származnak.

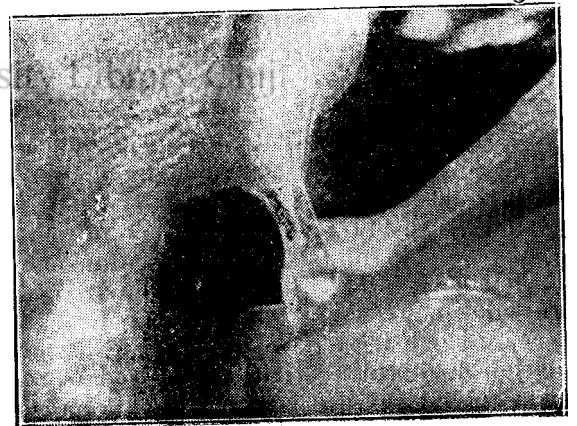
A fokozott vajtermeléshez két egymással párhuzamosan haladó úton jutunk el. Az egyik: a fejős tehenek megfelelő takarmányozása; a másik: szakszerű fejés és tisztaság útján biztosít jobb és több tejet. Ez alkalommal járjuk végig ezt az utat.

A tejtermelés fokozása nemcsak a vajkészítés szempontjából fontos, hanem azért is, mert a vajgyártás melléktermékeiként keletkező fölözött tej és író, elsőrendű, fehérjében gazdag takarmányok és bármely fajhoz tartozó növendékállatnál igen előnyösen felhasználhatók, ezenkívül a tyúkok tojástermelő tevékenységét is fokozza. Ezek szerint világos, hogy nem is lehet annyi tejet termelni, amennyi a szükséglet teljes mértékben való kiegyenlítéséhez kell, következésképpen teljesen indokolt, hogy a tejtermelést nemcsak a helyes tenyészkiválasztás és okszerű takarmányozás révén, hanem a szakszerű és gondos fejés útján is fokozzuk.

Ha a fejés ideje közeledik, fel kell költetni valamennyi fejős tehenet, hogy üritsenek és szükségüket ne a fejés alatt végezzék. Az ürülék eltávolítása alatt az istállót alaposan szellőztetni kell, ügyelve arra, hogy a fejés befejezéséig az istállóban semmi olyan munkálat (almozás, takarmányozás) ne végeztessek, aminek nyomán por keletkezik, vagy trágyaszag terjed, mert a tej hamar felveszi a trágyaszagot és a levegőben szálló porral szennyeződik.

Fejés előtt a tőgyet és közvetlen környvét két alaposan meg kell tisztítani. A tisztítás akkor se maradjon el, ha a tőgy teljesen tisztának látszik, mert por, elhalt hámpikkelyek, lehullott szőrszalagok még a legtisztább tőgyön is találhatóak, már pedig fejés alatt ezek a tejbe hullanak. Leghelyesebb a tőgyet durva szövésű, de mégis puha ruhával teljes egészében ledörzsölni a combok felé néző oldalon

is, magasan, ameddig csak lehet és a csecsbimbók között is. Tapasztalták, hogy az ilyen módu ledörzsölés nemcsak kellemes érzést vált ki a tehenben, hanem elősegíti a tejnek képződését és annak a tejvezetékekbe való belövellését is, ami abban nyilvánul meg, hogy a tőgy és a csecsbimbók is tejjel megtelődve feszesekké válnak. Ha a tőgy trágyával szennyezett, akkor legcélszerűbb langymeleg szappanos vízzel lemosni és azután szárazra törölni. A tőgy megmosása után ajánlatos a tehen farkát a bal combhoz kötni. Ezzel elejét vesszük a tej szennyeződésének. Ha már a tőgy megtisztítására ilyen nagy figyelmet kell fordítani, nem szabad megfedkezni a fejő egyén tisztálkodásáról sem.

1. Hibás fejés.

Az istállóban foglalkozó egyén ruhája óvhatatlanul bepiszkolódik, tehát fejés előtt öltson magára tiszta, fehér vászonkabátot, derekára csatolja fel az egy lábú fejőszéket, amelyik fejés közben is lehetővé teszi a szabad helyváltoztatást, anélkül, hogy a piszkos fejőszékhez kézzel kellene hozzányúlni. A fejőszék felcsatolását szappannal és meleg vízzel való kézmosás követi és csak miután a tiszta fejőszék és tejgyűjtő (mérő-szűrő) edény is rendes helyére kerül, csak akkor kezdődhetik a fejés.

Minden csecsbimbóból az első 1—2 tejsugarat külön, (lehetőleg feketére lakkozott vagy emailozott) csészébe kell fejni. A fe-

kete csészében azonnal meglátszik, ha a tej véres, vagy színes, benne pelyhek, alvadék geny, vagy más idegen anyag van. Nem szabad az első tejsugarakat az alomra fejni, mert bennük rengeteg sok a baktérium és veszedelmes lenne, ha ezek ismét az istálló talajára kerülnének vissza. Az első sugarak kifejezése után az egész tőgyet célszerű alaposan megdörzsölni (masszírozni), miáltal a tejnek a tejsatornába történő belövellése meggyorsul és a fejés is könnyebbé válik.

A fejés legjobb módja a marokkal való fejés. Ez az eljárás abban nyilvánul, hogy száraz kézzel, illetve hüvelyk és mutató ujjal jó magasan kell a csecsbimbókat átfogni. A tej kiszorítása úgy történik, hogy előbb a hüvelyk és mutatóujjat kell összeszorítani, majd utána zárni a többi ujjakat a csecsbimbó hosszúsága szerint. A marokkal való fejés nem fájdalmas és a lehető legkíméletesebb módja, az egyébként meglehetősen fájdalmat okozó műveletnek, ami annál fájdalmasabb, minél teltebb a tőgy.

Egy másik, de helytelen módja a fejésnek, a megnedvesített hüvelyk és mutató ujjakkal való húzgálás, ami úgy történik, hogy az egymáshoz szorított nedves hüvelyk és mutatóujjat a tejmedencéről lecsúsztatják a csecsbimbó végéig és úgy szorítják ki a tejet. A fejésnek ez a módja azért káros, mert a tej kipréselésével egyidejűleg erősen ki kell húzni a csecsbimbót, ez pedig a bimbó falának szövetében szakadásokat, majd hegedéseket, csomókat, megvastagodást és főképp fájdalmat okoz, de egy-két tőgyegyed teljes megsiketülésére (elzáródására) is vezethet, miáltal a tejtermelés jelentékenyen csökken. Az ilyen fejési módot csak nagyon rövid csecsbimbók jelenlétében szabad alkalmazni, amikor a marokkal való fejés nem sikerül.

Ha a tőgy már nem ereszti bőven a tejet, nem szabad a fejést abbahagyni, mert míg a fejés elején a tejnek csak 0.1% a zsírtartalma, ez a zsírtartalom a fejés végén kipréselt tejben 8–10%-ra emelkedik, tehát a tejet az utolsó cseppig ki kell fejni. Ezt úgy segíthetjük elő, ha a fejés abahagyása előtt minden tőgyegyedet külön-külön alaposan megdörzsölünk és a felső részekből az alsókba szorítjuk, majd minden negyedből egyenként, a csecsbimbók erősebb átfogásával kipréseljük a legutolsó cseppet is. Nem szabad szem elől tévesztetni, hogy a tőgymirigyeket csak a legalaposabb fejéssel lehet a legkiadósabb tevékenységre serkenteni, ugyanezért az olyan tőgy, amelyiknek csatornácskáiban tej maradt vissza, mindegyre kevesebbet termel, majd hamarosan elapaszt és teljesen tétlenné válik.

Fejés után a tejet azonnal meg kell

szűrni. Ezt a műveletet leghelyesebb az istállón kívül, szabad levegőn, az istállóajtó közelébe elhelyezett gyűjtőedénybe öntve elvégezni már azért is, nehogy a tej fölöslegesen hosszú ideig érintkezze az istálló levegőjével. Szűrésre legjobban bevált a vatta-betétes (Ufax féle) szűrő, mely a legapróbb szilárd részecskéket is visszatartja.

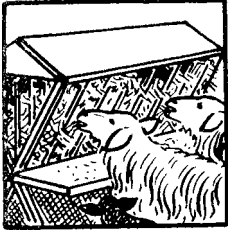

2. Helyes, marokkal történő fejés.

A fejéssel egyenlő fontosságot kell tulajdonítani a fejő- és tejfelfogó edények tisztántartásának is. Legcélszerűbbek az alumínium és az ózozott vaslemezről készíttetek, mert símák, nem repedeznek és így réseikben nem maradhat vissza és nem romlik meg a tej. A zománcos edényről hamar lepattogzik a zománcréteg, a szabaddá vált vaslemez rozsdásodik s az ilyen edénybe fejt tej kellemetlen fémízt kap. Az edényeket a fejés befejezése vagy kiüresítésük után azonnal meg kell tisztítani, még pedig a következő módon: forró szódás vagy mézvízzel ki kell forrázni, majd utána kiöblíteni, végül forró gőz felett megszáritani. Az ilyen módon csirátlanított edényeket (sajtárt, tejgyűjtőt, kannát stb.) szellős, de pormentes helyen levő állványra szájukkal lefelé fordított módon kell elhelyezni. Használat előtt persze minden edényt tiszta vízzel újból ki kell öblíteni. Azért szükséges ilyen módon tisztítani a tejes edényeket, mert a kórokozó csirák elleni védekezésnek egyik leghathatósabb módja éppen a hő (forró gőz), a tiszta levegő és a világosság.

Ismételten jegyezzük meg tehát, hogy legkevésbé fájdalmas a marokkal való fejés és ennek a fejési módszernek a segítségével lehet az utolsó cseppig kifejni a tejet anélkül, hogy a tőgynek ártalmára lennének. A tisztán kezelt tejet mindig könnyen és jól lehet étrekesíteni.

Juhistálló építése.

A juh egyike legedzettebb háziállatainknak és jó bundájának tulajdonítható, hogy nem nagyon ragaszkodik a meleg istállóhoz. Természetesen ez nem azt jelenti, hogy télen-nyáron a szabadban hagyhatjuk juhainkat, mert a zimankós nedves időjárás nagyon ártalmas, különösen a finomabb gyapjas juhokra. Nem is lehet ezen csodálkozni, mert az átnedvesedett, megázott gyapjú száradása hosszú időt vesz igénybe, ezalatt pedig a meghűlésből eredő betegségek egész sorozata jelentkezhetik. Gondoskodnunk kell tehát arról, hogy a juhokat a hidegebb évszakokban födél alá helyezzük.

Megállapították, hogy tenyészkosnak 1.5—2.0 m², anyajuhnak 0.75—1 m², meddőnek 0.5—0.9 m² istállóterületre van szüksége, hogy kényelmesen pihenhessen.

A juhokat rendszerint fedett akolba vagy pajtába helyezik el, ahol teljesen szabadon mozoghatnak, még pedig állandó álmon. Leghelyesebb, ha az istálló-talaj döngölt agyag, amelyre 20—30 cm. vastagságban homokot hordanak és erre terítik el az almot. Az átnedvesedett alomra újabb szalmaréteget terítenek s így növekedik s állandóan taposva érik a trágya hónapokon át, mert az akolból csak 3—4 hónaponként szokták azt kihordani. Éppen ezért célszerű, ha az ajtónál kövezett feljártot készítenek a ki- és bejárás könnyebbé tételére.

A juhakol magassága legyen 2.5—3 méter és

könnyen szellőztethető megfelelő ablakokkal ellátva éppúgy, mint a marhaistállóban. Gyakran találkozunk sokkal magasabb istállókkal, amely épületek előzőleg más célt szolgáltak. Ilyenkor közbeiktatott ideiglenes mennyezettel könnyen lehet a bajon segíteni.

A juhistálló berendezéséhez tartoznak a rajzon közölt minta szerinti jászlak. Ezek azért előnyösek, mert asztalukról a letöredező finom levelek nem esnek le és a juhok majdnem ízék nélkül fogyasztják el takarmányukat. Cserényszárnyakkal rekeszeket is szokás készíteni a juhistállóban, hogy kisebb csoportokat azonos elvek szerint lehessen etetni és felügyelet alatt tartani. Báránycsoporthoz úgy szokás elrekeszteni, hogy a cserény nyílásain a báránycsoport könnyen ki-be járhassanak, anélkül, hogy az anyák követelnék őket. Előhasú anyák és báránycsoport részére még külön rekeszeket is készítenek, hogy egymáshoz szokjanak s az anyák ne gátolja kisbáránycsoportját a szopásban.

Mellékhelyiségként felemlíthető a szénapadlás és répaverem vagy pince. Téli takarmányszükséglete egy juhknak kb. 2—2.5 lazán rakott ürméter szalastakarmány.

Ha végül megemlítjük azt, hogy loistállóban 15—18. tehénistállóban 12—17 növendékmarhánál 18. juhakolban 8—10, hízóürinél 12, malacos kocánál 13—16, hízósertésnél 10—12 fok legyen a hőmérséklet, megismertettük gazdatestvéreinkkel mindazokat az egészségügyi és építési elveket, amelyek háziállataink megfelelőbb elhelyezését s az állattartás jobb jövedelmezőségét vannak hivatva elősegíteni.

Szeghő Dénes.

Sertésistálló építése.

(Befejező közlemény.)

Januári számunkban közölt hasonló cikkünk vége a 26-ik lapon hibásan lett kiszedve, ezért azt megismételjük:

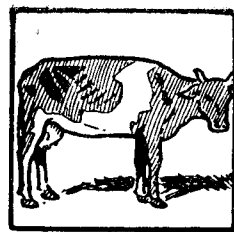
A kifutók egymástól el vannak választva; hosszúságuk legyen 5—8 méter. A jó kifutónak talaját 50 cm.-re ajánlatos kiemelni és a kiemelt föld helyett 30 cm. rétegben szénalapot vagy apró kavicsot, tetejébe pedig 20 cm. rétegben finom homokot hordani. Jó, ha a kifutóban túrásra alkalmas hely, vakaródzó ív és fürdő is van. A fürdőt éppen úgy kell felépíteni, mint a korszerű halastavakat, vagyis a talaj felszínén és nem a földbe beásva. Az ilyen fürdő könnyen tisztítható és vize is gyakran cserélhető. A fürdő alapja és oldalfalai, be- és kijáró lépcsői betonból kell készülnenek, mint a 25-ik oldalon közölt rajz is mutatja. A sertésistállót össze lehet kötni takarmánykama-

rával, valamint répa- és burgonyaveremmel, esetleg savanyító rekeszekkel is. Utóbbiakat úgy kell készíteni, amint lapunk 1939. októberi számában közöltük. A takarmány-kamrákat az istállótól teljesen el kell különíteni, nehogy gőz vagy pára hatoljon az istálló belsejébe.

A sertéseknek imént vázolt elhelyezése és gondozása esetén megközelítettük a nekik annyira kívánatos természetes életkörülményeket és ha a betegségek ellen is megfelelően védekezünk, valamint okszerűen takarmányozunk, néhány év alatt olyan jövedelmező sertésenyésztésünk lesz, mely nemesak a befektetett tőkét hozza vissza, hanem jelentékeny tartalék gyűjtését is lehetővé teszi és a kisgazda udvarán is szükséges lesz a rajz szerinti nagyobb sertésistálló felépítése.

Rövid orvosi tanácsok állattenyésztők részére

Mi a teendőnk az ellésnél.

Az ellés előjelei.

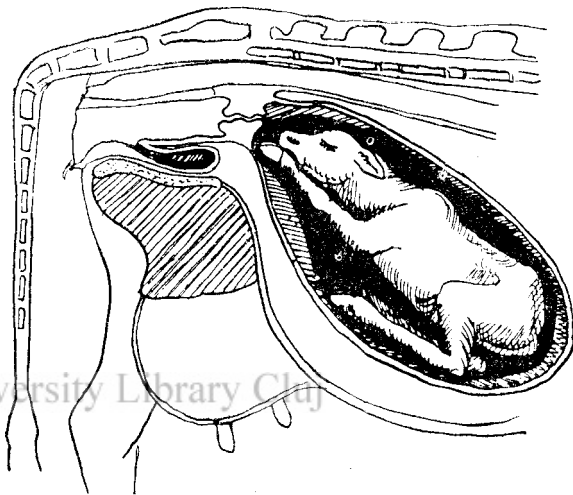
Nagyon ritkán következnek be az ellés meglepetésszerűen, hanem ezt az életani folyamatot határozott jelek előzik meg, amelyek mintegy figyelmeztetnek bennünket a közeledő eseményre. Ezek a jelek tulajdonképpen a szervezetnek az előkészületeit is kiábrázolják, szemléltetik azokat a külső elváltozásokat, amelyek egyrészt lehetővé teszik az újszülöttnak világrajövetelét, másrészt biztosítják annak életbenmaradását.

Egyik feltűnő jelenség a tőgy kitelődése. Legelősebben előhasú (először ellő) anyánál mutatkozik. A tőgy tejmirigyei már több héttel az ellés előtt fejlődésnek indulnak, megnagyobbodnak, de még nem választanak el tejet. A nagyobbodás tovább tart és a tőgy egészen feszessé válik és néha előtte térszerű tapintatú beszűrődés keletkezik. A tőgy működése csak néhány nappal az ellés előtt veszi kezdetét, de az általa termelt zavaros, ragadós folyadék még nem tej, mert ennek termelésére csak közvetlenül az ellés előtt, vagy annak megtörténte után kerül sor. Kancáknál emlőjéből ellés előtt mintegy 8 nappal gyantászerű ragadós sűrű folyadék fejezhető. A tejképződés közvetlenül ellés előtt indul meg, néha oly erővel, hogy a bimbócsatornákból kifolyik. Szárazon állott tehenek tőgye már 1—2 nappal az ellés előtt főcstejtel (kolosztrum tejet) választ el. Kocák emlőjéből 1—2 nappal ellés előtt ugyancsak kiszorítható tejszerű folyadék. Látnuk tehát, hogy a születendő magzat jövő élelmét termelő szerv fokozatos fejlődése esalhatatlan jelként mutatja, hogy az ellés közeledik.

További jele a közeledő ellésnek a méhszalagok megiazulása, amit „beszakadás” néven szokás emlegetni. A tágult és tele méh súlya alatt a széles méhszalagok feszességükből engedni kénytelenek. A „beszakadás” a faroktő mindkét oldalán keletkező sötét, alakú mélyedés formájában igen jól látható a teheneken, de már kevésbé a kancán és a kisebb kérődzőkön és alig kivehető a kocán.

Esalhatatlan és mindenkor jelentkező ismerető jele a közvetlenül közeli ellésnek a péraajkak megnagyobbodása, ráncainak kisimulása és az addig halvány nyálkahártyáknak kipirosodása. Egyidejűleg nyúlós üvegszerű ragadós nyálkafonal ürül ki a duzzadt péraajkak közül és vagy a péra alsó csücskén függ (lóg) vagy a fark szőreihez tapad.

Mindezeket összefoglalva a tőgy megnagyobbodása, tevékenységének megkezdése, a beszakadás, a péraajkak megduzzadása, kipirosodása és nyálkás váladék eltávolodása a közeli ellésnek biztos jelei. A gazdának is figyelmeztető jelek emez elváltozások, hogy ő is tegye meg a reá

tartozó előkészületeket. Meg kell jegyeznünk, hogy a leírt elváltozások be szoktak következni elvelés előtt, sőt néha olyankor is, ha a magzat az anyában valamely behatás következtében elhal.

Az istálló előkészítése.

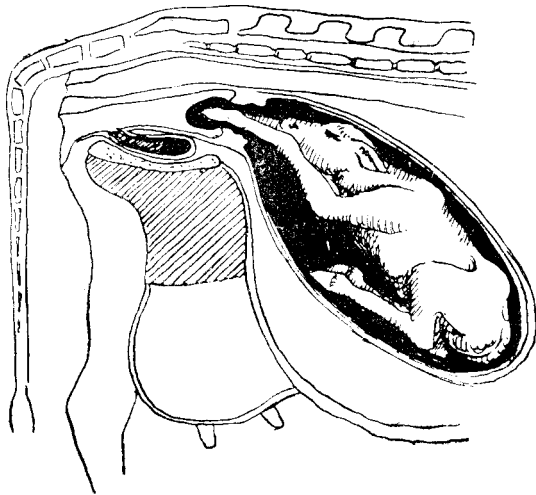
Az ellésre bérendezett istállónak igazság szerint olyanak kell lennie, amelyben az ellő anyaállat nemcsak nyugalomra lel és védelmet talál társainak zaklatása elől, hanem szabad mozgást és kényelmes fekvőhelyet is szerezhet magának. Bizonyos, hogy eszményi lenne a csakis ellésre használt, huzatmentes, jól szellőztethető, meleg, rövidre szecskázott szalmával bőven almozott, könnyen tisztítható és fertőtleníthető (meszelhető) külön istálló, amelybe az anyaállatot közvetlenül ellés előtt helyezik át s amelyben még ellés után is 8—10 napot töltsön, de a mai gazdasági viszonyok között ezt nem — vagy alig lehet megvalósítani. Előrelátó gazda mégis el fog rekeszteni az istálló egyik csendes sarkában a fentírt céloknek megfelelő helyet. Igen fontos a kijelölt helynek a tisztántartása sok (20—25 cm-re szecskázott) alomszalmának előkészítése, hogy az ellés zavartalan lefolyása biztosítható legyen. Tekintettel arra, hogy a fertőző (járványos) elvelés mind jobban terjeszkedik, az idő előtt ellő

vagy elvetelő állatokat ne engedjük a közös istállóban leelleni, nehogy azt a rendkívül ragályozó és óriási gazdasági kárt okozó betegséggel befer-tőzzük. Aki teheti — bár a csürben — rendezzen be a rendes ellés levezetésére alkalmas helyet.

Legelőn tartózkodó állatok pásztorait vagy gondozóit ki kell oktatni, hogy éjjel-nappal kísérjék figyelemmel az ellésre készülő anyaállatokat, hogy szükség esetén segítségükre lehessenek.

Az ellés lefolytatása.

Ellés alatt a kifejlődött magzatnak a méhből való kipréselését értjük. Ezt az eltávolítást a szülőfájdalmak (vajúdás, méhgöresök) hozzák létre azért, hogy a méh falának izmai felváltva összehúzódnak és elernyednek. Az összehúzódás az ugyancsak rugalmas rostokat tartalmazó széles méhszalagból kiindulva hullámszerűen terjed át hátrafelé a méhszarvak és a méh testére. Az összehúzódásnak hullámszerű terjedése teszi lehetővé a magzat kipréselését, mert ha a méh egyenletesen húzódnék össze, akkor laposra préselhetné ugyan a magzatot, de magából kiszorítani nem tudná, míg a hullámszerű összehúzódások révén a magzat burkaival együtt az egyedüli kijárat, a méhszáj felé torlódik. Ebben a munkában a hasprés (a hasizmok összehúzódása) is részt vesz.

Tudjuk, hogy a méhszáj a vemhesség alatt teljesen zárt. Tudjuk azt is, hogy a méhen belül a magzat burkaiban és azokat kitöltő magzatvízben lebeg. Ha tehát a magzat a természet által előírt úton: a méhnyakon és hüvelyen át a külvilágra kíván jutni, akkor legelőször a méhnyak csatornáját kell megnyitnia. Majd kitégítania. A belső méhszájat a szülőfájdalmak nyíják meg, még pedig úgy, hogy a magzatvízzel telt magzatburkok gömbszerűen behatolnak. Minden szülőfájdalomra mélyebben hatol be a vízhólyag a méhnyak csatornába, míg a külső méhszájat is megnyitja és a hüvelybe jut. A külső magzatbu-

rok az irhahártya már a méhszáj lágitása alatt megreped. A lágitási folyamat mind tovább terjed addig, míg a vízhólyag fala (a húghártya) a péraajkak között mint sárgás gömb megjelenik és egy újabb fájdalom alkalmával megrepedve, tartalma részben kifelé, részben a szülőúton befelé ömlik. A vízhólyag megrepedése, mintegy kimosza a szülőutat és azt előkészíti a rövidesen megjelenő második: úgynevezett lábhólyag (bárányhártya) megjelenésére. Ez a fénylő fehér gömb ugyancsak egy göresös összehúzódás hatása alatt szintén a péraajkak között megreped és tapadós sűrű tartalmával nemcsak teljesen bevonja, hanem sikamlóssá is teszi az immár teljesen megnyílt szülőutat.

Az eddig elmondottakkal az állati szervezet egyik legesodálatosabb működésének első szakasza véget is ért. Megtudtuk tehát, hogy az „előkészítő fájdalmak” alatt nyílik meg a méhszáj és hatolnak előre a magzatburkok a vízhólyaggal, majd a lábhólyaggal a péraajkakig, ahol megrepednek és előkészítik a szülőutat az elkövetkezendőkre.

Eddigi ismereteinkből tudjuk, hogy a magzat a méhen belül a valódi magzatvízben lebeg. Az előkészítő fájdalmak alatt ez a helyzet megváltozik, amennyiben a magzat hátával az anya hátának és hossz tengelyével az anya hossz tengelyének megfelelő irányt foglal el. Legtöbbször elülső lábait kinyújtva és ezekre fektetett nyak- és előre nyújtott fejjel, vagyis rendes „fejfekvésben” jelentkezik a magzat. Ezzel ellentétben rendes „farkfekvésről” akkor van szó, ha a magzat hasán fekszik ugyan, de előrenyújtott hátolsó lábai jelennek meg a szülőútban. A kétféle fekvésben váltakozó módon jelentkeznek a magzatok, kocánál, ahol a végtagok nem mindig nyújtott állapotban, hanem gyakorta különféleképpen összehúzódva jutnak a szülőútba.

Mihelyt az előkészítő fájdalmak befejeződtek és a magzat rendes fekvését elfoglalta, megkezdődik az ellésnek második szakasza, a „tolófájdalmak” jelentkezésével. A tolófájdalmak hívatása a magzatnak a méhből való kipréselése, világra hozatala. Ennél a műveletnél a hasizmok

összehúzódásának is jelentős szerep jut. A tolófájdalmak nem működnek egyvégtében, hanem kisebb-nagyobb megszakítással. Ezek a szünetlések akkor következnek be, amikor a magzat a szülőútnak egy-egy szűkebb helyére ér. Ilyen akadályt képez a csontos medencegyűrű és különösen előhasú állatoknál a péraajkak, azonban rendszerint fekvésű magzat jelenléte esetén, ha a tolófájdalmak elég erősek, ezek az akadályok nem okoznak nagyobb bajt és a magzat világra jön. Ekkor már csak a köldökzsinór köti össze az anyával, ami vagy a magzat első mozgásai alkalmával vagy ellés után az anya felállásakor szakad el s ezzel egyidejűleg meg is kezdődik az újszülött állat önálló élete.

Mindazonáltal az ellés még nem fejeződik be, mert a méhben visszamaradtak a magzatburkok, melyeknek az „*utófájdalmak*“ alatt kell eltávolozniok. Mint ismeretes, a magzatburkok állatfajok szerint más és más módon állnak a méhvel összeköttetésben. Éppen ezért különböző idő szükséges azok eltávolozásához is.

Több magzatot ellő állatoknál az ellésnek az lenne a rendes lefolyása, hogy a méhszáj megnyílása után következzen a vízhólyagok megrepedése, az első magzat ellése, majd ismét vízhólyag megrepedése, második magzat ellése. Néha azonban megtörténik, hogy néhány magzat világrajövetel után azok magzatburkainak eltávolozása következik be, majd ismét folytatódik az ellés újabb magzatok világrajövetelével. Kocánál tehát nem lehet az ellés befejezésére következtetni, ha néhány malac ellése után a magzatburkok lökődnek el.

Az ellés befejezésével az anyaállat még nincs túl minden veszélyen. Eltekintve az újszülött állat táplálásától a vemhesség ideje alatt sokszorosan kitágult méh vissza kell nyerje eredeti térfogatát, teljesen össze kell húzódjék, másrészt ki kell löknie magából mindazokat az anyagokat, melyek a visszafejlődési folyamat (tisztulás) alatt benne képződnek. A nyitott méhszájon át az érzékeny nyálkahártyákkal bevont méh fertőződhetik, de egyébként is az

állat ez időben — mintegy 8 napig — minden külső behatás iránt nagyon érzékeny. Innen van, hogy ellés után az anyát meghűléstől óvni kell, de fokozott mértékben kell ügyelni arra is, hogy kevés, de igen tápláló eleséget kapjon.

Az ellés felügyelete.

Eddigi ismereteinkből meggyőződhattünk a természet ama törekvéseiről, mely az újszülött állatot emberi segítség nélkül igyekszik világra hozni, amint ez a vadon élő állatoknál végbe is megy. Háziállataink közül különösen a tehén és a koca (szarvasmarha és sertés), a minél nagyobb haszonért oly különleges takarmányozásban részesülnek, hogy eredeti tulajdonságaik is megváltoznak s így náluk gyakoriak az ellési nehézségek.

Úgy az anya, mint az újszülött állat érdekében tudni kell, hogy a beavatkozás olyan legyen, hogy az valóban segítséget is jelentsen és az a kellő pillanatban történjék, nem korábban a kelleténél, annál kevésbbé később. A segítő beavatkozásnak az ellés rendes lefolyásához kell alkalmazkodnia anélkül, hogy az anyában kárt tenne, hiszen az anyának sokkal nagyobb az értéke, mint az újszülöttnek.

Alaptétel legyen a *legnagyobb tisztaság*. Piszkos, hegyeskörmű ujjakkal, mosdatlan kézzel az anyába belenyúlni nem szabad. Épp így tilos piszkos, ki nem főzött kötelek, vagy más segítő eszközök használata, mert az anya könnyen megfertőzhető s ebből keletkező betegsége, ha nem is közvetlenül életveszélyes, de hosszantartó és gyógyítása költséges, sőt meddőséggel is végződhetik.

Beavatkozásnál nemcsak tisztaságra, de nyugalomra és *kíméletességre* is szükség van. Erőszakos megoldás csak bajt okoz. A szülőút nyálkahártyái könnyen sérülnek és ha a hüvely-sérülést az állatorvos nehezen bír, de meg tudja gyógyítani, a méh sérülésével nemcsak az állat életét veszélyeztető vérzés keletkezik, de közvetlen összeköttetés jön létre a hasüreggel, ennek pedig elhullásra (kényszervágás) vezető hashártyagyulladás a következménye.

Ezeket tartottuk szükségesnek elmondani, hogy gazdatestvéreinket a rendes ellés körüli teendőkről felvilágosítsuk.

Szeghő Dénes.

MEZŐGAZDASÁGI BANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

C L U J, CALEA REG. FERDINAND

FIÓKÜZLET:

Dej, Jibou, Beclean, Zălau, Cebul-Silvaniei

Védőoltások és az állatorvosok illetményei.

Az állandóan és örvendetesen emelkedő állatkivitel nemcsak az állatárakat javította, hanem gazdáink tenyésztési kedvét is felfokozta, ami amellet bizonyít, hogy az állattenyésztés azért került ismét a mezőgazdaság homlokterébe, mert úgy az állatnevelés, mint a hizlalás ismét jövedelmező vállalkozásokká váltak. Az állat a gazdaságban már nem „szükséges teher” hanem megbecsült érték, még pedig olyan érték, amelynek fenntartásáért és fejlesztéséért nemcsak érdemes, hanem szükséges is áldozatot hozni.

Ezzel magyarázható a sertések ojtása iránt hozzánk érkező sok kérdést és bár lapunk 1936. évi augusztus 1-én és 1937. évi október 1-én megjelent számaiban részletesen ismerteltük úgy a sertéspestis, mint a sertésorbánc elleni védőoltásokra vonatkozó tudnivalókat, most mégis újból adunk rövid összefoglaló ismertetést, hogy újabban hozzánk csatlakozott gazdatestvéreink is tájékozódjanak ebben a fontos kérdésben.

Több panasz érkezett hozzánk az állatorvosi díjlételek tekintetében is. Tekintettel arra, hogy az ojtások remelhetőleg állandósulni fognak, úgy véljük, hogy a gazdáknak éppúgy mint az állatorvosoknak kellémes lesz, ha az orvosi illetmények díjszabása köztudatba megy át és nem kell vitalkozni a végzett munka fölötti járandóság igénylése körül.

Ehez képest jegyezzük meg magunknak azokat az elengedhetetlenül szükséges tudnivalókat, amiket a sertések betegségeiről minden sertéstartó gazdának tudni kell.

Két betegség szokta leginkább meglizedelni a sertésállományt, melyek mindegyike fertőző természetű, ezek: a sertésorbánc és a sertéspestis. Fertőző betegségnek az olyan betegséget nevezük, amelynek okozói a vérárammal az állati szervezet minden részébe elvitetnek és nemcsak helyi, de általános jellegű, magas lázzal járó megbetegedést okoznak. E mellett a fertőző anyag a beteg állatok ürülékével (belső) és testnedveivel (vizelet, könny, nyál, vér stb.) a szabadba kerül és a velük érintkező egészséges állatokat is megbetegíti. A sertésorbánc okozója mikroszkopos vizsgálattal mint karsút, finom pálcika mutatkozik, a sertéspestis okozója azonban még ismeretlen, jöllehet a beteg sertés vére igen nagy mennyiségben tartalmazza a fertőző, kórokozó csirákat.

A megbetegedés 2—3 nappal a fertőzés után következik be s ez, a fertőzéstől a betegség kitöréséig terjedő, úgynevezett lappangási idő a fertőzés erősségétől, vagy az állat ellenállóképességétől függően néha tovább is tarthat. Mindkét betegség esetén a legelső tünetek magas (40,5—41 fokos) lázban, tápolygásban, fokozott szomjúság-

érzetben, étvágytalanságban, hasmenésben vagy éppen ellenkezőleg bélsárpangásban nyilvánulnak meg, sőt még a piros vagy lilaszínű foltok is mindkét betegségénél mutathatók.

A sertésorbánc és sertéspestis külső és belső tünetei annyira hasonlóan egymáshoz, hogy gyakorlott szakembernek is feladatot jelent a két betegség elkülönítése. Kétes esetekben legelőszőrűbb tehát valamely közeli állategészségügyi vizsgáló állomáshoz beküldeni a friss hullát vagy gyanús szerveket, ahol már nagyobb hatarozottsággal megállapítják a betegséget. Az állatorvos által kért vizsgálat díjtalan.

Sertésorbáncban éppúgy, mint sertéspestisben úgy a fiatal, a kifejődött sertések egyaránt megbetegedhetnek. tekintet nélkül az évszakra vagy az időjárásra, mindazonáltal a nyári melegebb hónapokban gyakrabban kerülnek észlelésre.

Ha a betegség biztosan megállapított, akkor orbánc- vagy pestisellenes vérsavónak hő alá feeskendezésével lehet csak gyógyulásra számítani. A vérsavót olyan állatokból termelik, amelyeket többször megbetegítettek az illető betegséggel és mindig meggyógyultak, vérük tehát nagy mennyiségben tartalmazza az orbánc, illetve pestis leküzdéséhez szükséges gyógyító (ellen)anyagokat. A gyógyulás természetesen attól is függ, hogy a gyógyító vérsavó (szérum) befecskendezésének idejében a betegség okozta elváltozások milyen mértékben haladtak előre, mert pl. a belekben keletkező súlyos roncsolásokat (sertéspestis huzamosabb fennállása után) a vér-

VÁRADI ÁRPÁD R.T.

Építőipari és Kereskedelmi telepén,
Târgu-Mureş, Strada Cuza Vodă No. 90.
Telefon: 231.

állandóan raktáron tartjuk az alábbi anyagokat: Cement, mész, gipsz, nád, eszerép, eternit, téglák, kőgyűrű, hídcső, itatóvályú, beton-kéményajtó, határjelző kő, kátrány, kátránypapír, szigetelőfémek, épületalátét-kövek, műköltépesők, színes cementlapok és homlokzatburkoló kövek, chamott-tégla és hamottliszt, „CITAN” nedvesfalak elleni szigetelő anyag.

Faragott és fűrészelt fenyőanyag és deszka minden méretben és minőségben, tölgyfák, oszlopok és sásfák, asztalos áruk, talicskák, kústörök, szőlőkarók, Nut-Federes padló-deszkák.

Tűzifa és tűziléc detailban és engros tételekben.

„Terrovart” esillámos művakolati anyag minden színben.

FAHASÍTÓ, FAMEGMUNKÁLÓ, ASZTALOS-IPARI GÉPEK.

A faanyagokat kívánságra gépeinken meggyaluljuk és szükséges méretekre kiszabjuk.

Olcsó, előzékeny és pontos kiszolgálás.
GAZDAKÖRI TAGOKNAK VÁSÁRLÁSNÁL
TRKEDVEZMÉNYT ADUNK!

savó nagy tömegű befecskendezése sem képes már helyreállítani. Ezzel szemben pl. sertésorbánc esetén már nagyon gyakran észlelni meglepően jó eredményeket a legsúlyosabb esetekben is.

Az imént leírt esetek a már beteg állatok gyógyítására vonatkoznak, vagy azoknak gyógykezelésére, amelyeken nem látszik ugyan a betegség, de a többi beteggel együtt ki voltak téve a fertőzés veszélyének. Ezek tehát gyógyító vagy kényszeroltások.

Helyesebb eljárás a betegség kitörését megelőzni és védőoltások alkalmazásával a sertéseket már olyan időben védelemben részesíteni, amikor az állatok teljesen egészségesek és a környéken sem uralkodik olyan sertésbetegség, amely kockázatosná tehetné a védőoltás eredményét.

Sertésorbánc ellen 8—10 nappal a malacok elválasztása után célszerű ojtani. Az eljárás abban áll, hogy minden malacnak 5 kcm vérsavót és 1/2 kcm orbánc-kultúrát (szelídített ojtóanyagot) fecskendeznek a bőre alá, majd 12—14 nap múlva minden malac kap még 1 kcm orbánc-kultúrát. Ezzel az eljárással egyesek szerint 1 évig, mások szerint csak 4—6 hónapig terjedő védelmet kap a sertés. A kétszeri ojtásnál felhasználandó anyag (vérsavó és kultúra) ára 9 lej, amihez még csomagolási és postaköltség járul. Olyan vidéken, ahol a sertésorbánc gyakran felüti a fejét, évente 2—3-szor is érdemes ojtatni, mert az ojtóanyag valóban olcsó.

Sertéspestis ellen legjobb a 3 hónapot betöltött malacokat ojtatni, mert ezek viselik el legkönnyebben az ojtással járó visszabotást (reakciót) és ebben a korban szükséges a legkevésbé vérsavó. Tudni kell ugyanis, hogy a sertéspestisellenes vérsavónak grammaja (köbcentiméterje) 2 lej, ennek felhasználandó mennyisége pedig az alább közlendő táblázat szerint, a malac testsúlyától függ. Az ojtásnál tehát a testsúly szerint szükséges vérsavót és külön 1 kcm virust (fertőzött vért) kap a malac, majd 18—21 nap múlva ismét 1 kcm virust. Az ilyen módon ojtott malac védettsége 8—24 hónap között váltakozik. Tudni kell azonban, hogy csak teljesen egészséges malacot szabad ojtatni. Angolkóros, bélférges, tüdőférgek, himlő vagy beltenyésztés miatt legyengült malacoknak a rendes adagon felül még 5—10 kcm vérsavót ajánlatos adni. Ugyanennyivel több vérsavót kell befecskendezni a *fertőzött udvarból* származó, de egészséges, láztalan sertésnek is. *Fertőzött ólból* származó sertések soptató, vagy nemrég elválasztott kocák szórúmadagját 20—25%-kal kell emelni.

Vemhes kocát ojtatni nem tanácsos, mert könnyen elvetheti malacait, avagy azok életképtelenül, vagy holtan jönnek világra.

Tekintettel arra, hogy az ojtott sertések mintegy 3 hélig 30 napig éppúgy fertőznek,

mint a természetes úton megbetegedett sertések, a pestisellenes védőoltást legjobb ojtótelepen végeztetni, mert így sem a gazda saját, sem szomszédjának udvara nem fertőződik be.

Abban az esetben, ha az orbáncellenes ojtást a választás után nem lehetett elvégezni, össze lehet kötni a pestis ellenes második ojtással úgy, hogy amikor a második vírusos ojtást kapja a sertés, ugyanakkor kapja az első vérsavós-kulturás orbáncoltást is. Ilyen eljárás esetén az állatorvos egyik kiutazását meg lehet takarítani.

A pestisellenes vérsavó és vírus rendes adagja:

Testsúly	Vérsavóból		Vírusból állatonként
	mangalica fajtájú	angol és német nemi- sített fajtájú vagy keresztezett	
	s e r t é s n e k		
15—20 kgig	20 köbcm	25 köbcm	1'0 köbcm
21—25 "	22 "	28 "	1'0 "
26—35 "	25 "	30 "	1'0 "
36—45 "	30 "	35 "	1'0 "
46—55 "	35 "	40 "	1'0 "
56—65 "	40 "	45 "	1'0 "
66—75 "	45 "	50 "	1'0 "
76—85 "	50 "	60 "	1'0 "
86—100 "	60 "	70 "	1'0 "
100 kgon felül	testsúly kgkint		2'0 kcm
	0'6 kcm	0'7 kcm	

A fennálló törvényes intézkedések alapján sertéspestiselleni kettős (szimultán) ojtást csak az illetékes állatorvos és csakis fertőzött községekben végezhet. Ojtótelepeken, vagy a község belterületétől 1 km-nél távolabb eső telepeken vagy hizlaldákban bármikor végezhető az ojtás.

Védőoltások befejezte után az ojtott sertések befogadására használt helyiséget éppen úgy kell tisztítani és fertőtleníteni, mint a természetes úton befertőződött helyiségeket. Fertőtlenítésre jó a frissen oltott méztej vagy a Bayer féle vegyszeti gyár által forgalomba hozott Caporit nevű hatásos fertőtlenítőszer. Ebből 10 liter vízre 25 gramm szükséges és igen olcsó.

A földművelésügyi minisztérium állattenyésztési osztálya 1932. évi augusztus 23-án kelt 176.610. számú rendeletével alábbi módon szabályozta az ojtásokért felszámítható állatorvosi illetéket:

1. A szükségoltások (kényszeroltások) állategészségrendőri intézkedések lévén, amelyek alkalmazásáért az állatorvosok semmiféle díjat se számíthatnak, az állattulajdonosokat csak az ojtóanyagoknak a Pasteur-intézet által meg-

állapított hozzáadásnélküli árával szabad megterhelni.

Szükségajtások alatt azok a gyógyító, vagy megelőző hatású, vérsavós-, vagy kettős (szimultán, szérumos-vegyes) ojtások értendők, amelyeket a fertőzött vagy azokkal közvetlenül szomszédos udvarok állatainál kell alkalmazni.

2. Egyéb ojtási műveletek elvégzéséért az állatorvosok alábbi díjakat igényelhetik:

50 darabig darabonként	8 lejt
50—100 „ „	7 „
101—200 „ „	6 „
200 darabon felül „	5 „

kisállatoknál:

50 darabig darabonként	5 lejt.
51—250 „ „	4 „
251 darabon felül „	2 „

3. bármely számú szárnyasért, darabonként 2 lejt.

4. Malleinezés és tuberkulinozás, ha mint állategészségrendészeti intézkedések végeztenek, díjtalanul teljesítendők és ebben az esetben a felhasznált diagnosztikai szerek (tuberkulin, mallein) is ingyenesek.

5. Ha az állattulajdonos kívánságára végeztenek, az alábbi díjakat kell fizetni:

a) kisebb számú állatok kezeléséért az állatorvosnak, a minisztertanács által megállapított napidíj jár.

b) 20-nál több állatért darabonként 10 lejt, bármely eljárás szerint is végeztessék a művelet (tudnivaló, hogy a szemhéjreakciós eljárás végzése tilos).

6. Ha az állatok száma — amelyekért a fenti műveletek elvégzése kéretett — olyan kevés, hogy a járandóság nem éri el az állatorvosnak járó napidíjat, akkor a neki járó napidíjat kell megfizetni.

7. A fentemlített minden esetben — kivéve az 1. és 4. pont alattiakat — az állatorvos utazási költsége, az ojtóanyag, vérsavó, vagy diagnosztikai anyag árának megtérítése azokat a tulajdonosokat terheli, akik a műveletek elvégzését kérték.

8. Ha mindezek a műveletek ugyanazon a napon, ugyanabban a községben több tulajdonosnál végeztenek, valamennyi állat egy és ugyanazon tulajdonos állatjának számítandó és a legolcsóbb illeték számítandó fel.

Ezekben tártuk fel azokat az ismereteket, amelyeket gazdatestvéreinknek szem előtt kell tartaniok, ha javukra akarják fordítani azt a kedvező helyzetet, amely a mai gazdasági viszonyok közepette az állattartás révén nekik kínálkozik.

Sz. D.

Az E. M. G. E. tagjaihoz!

Ismételten és nyomatékosan felhívjuk tagjaink figyelmét arra a tényre, hogy az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet csak abban az esetben tudja hivatását maradéktalanul betölteni a magyar gazdatársadalom életében, ha mindenki megteszi a kötelességét és befizeti tagsági díját.

A múlt évi közgyűlésen az Elnök azzal a kéréssel fordult a magyar gazdatársadalomhoz, hogy önkéntes megajánlás alapján mindenki járuljon hozzá az E. M. G. E. további fejlesztéséhez. Vajon hány olyan gazdatestvérünk van, akik többet nyújtanának az évi 60 lejnél?

Vajon hányan választottak e felhívásra?

Az E. M. G. E. elnöke marosvásárhelyi beszédét azzal fejezte be, hogy „minden E. M. G. E. tag hozzon magával két új tagot“.

Téli teendők a szőlőben.

Február havában alig van a szőlőben végezhető munka. Azonban a szorgalmas szőlősgazda mindig talál valami tennivalót. Ilyenkor nagy-szerűen készíthetjük a lugasoszlopokat, karókat, továbbszaporítás céljára megszedhetjük a vesszőt, vagy a már megszedett vesszőket feltisztíthatjuk és 100 darabos kötegekben alkalmas helyre raktározhatjuk.

Ha a sörközőket nem lepte be a hó, a trágyázást is végezhetjük.

Csombordi Gazdasági és Szőlészeti Iskola

45

Gyümölcsfaiskolájában

megtalálja az összes ismert fajtákat.

Alma, körte, kajszin- és őszibarack, szilva, cseresznye, meggy és diófacsometeink fajtaazonosságáért szavatolunk.

Szőlőoltványiskolánk

a legjobb 1 éves elsőosztályú csemege- és borszőlőfajtákkal rendelkezik.

Gyümölcsfa és szőlőoltvány iskolánk
államilag ellenőrzött, fertőtlenített
és ólomzárólt árút szállít!

**Gyümölcsfa és szőlőoltvány megrendelését
Colegiul Bethlen:**

Scoala de Agricultură și Viticultură Aiud
címmre küldje be! — Kérjen árjegyzéket!

Gyümölcsfák téli ápolása.

A tudomány megállapításai beigazolták, hogy a gyümölcsfák téli ápolása már a kiültetés — a telepítés — pillanatától kezdetét kell vegye, mert az évenként visszatérő rendszeres és alább ismertetett téli faásolás nemcsak sokkal olcsóbb, de tökéletesebb is, mint a már egyszer elhanyagolt gyümölcsös rendezése.

A koronaritkítás mintegy előkészítője a permetezés gazdaságos, gyors és sikeres keresztülvitelének azáltal, hogy módot ad ahhoz, hogy a permetlé mindenüvé gyorsan eljuthasson. A téli ápolásnak ugyanis a legköltségesebb, legaprólékosabb, de egyttal a legbizonytalanabb munkáját — a kefélést és kaparást, — a sokkal tökéletesebb, gyorsabb és olcsóbb téli permetezés kell helyettesítse. Az évenként kétszer, *lombhullás után és rügyfakadás előtt* alkalmazott téli mézkenyőves permetezés már csirájában meggátolja a moha és zuzmó keletkezését. (Ugyanugy hat a gyümölcsfakarbolineum és olajemulzió is.)

Magától értetődik, hogy az éveként való takarítás folytán évről-évre csupán a vékonyabb ágak eltávolítására lesz szükség, melynek eszközei, a kerti fűrész és olló. A modern kertmunkás előtt tehát ismeretlen szerszám a kaparó, a drótkefe, a rámásfűrész, a fejsze! — mint fatakarító eszköz. Ezzel szemben, kerti fűrész, ollója, létrája sokkal tökéletesebb. A kertifűrész hasonlít a régi kézfűrész-

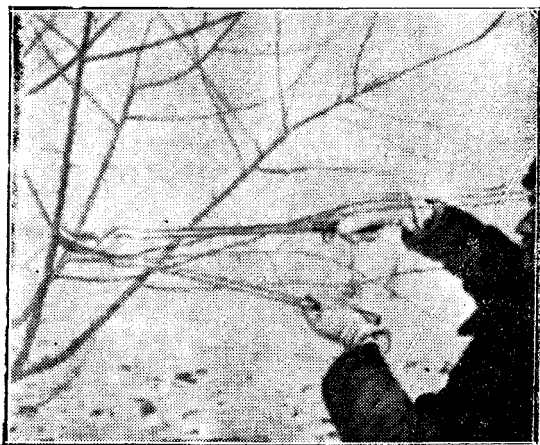
hez, de könnyen kieserélhető és elfordítható lappal bír. Ilyen kerti fűrészek már kaphatók.

A rendes, általunk ismert, lehetőleg *kétkézű kerti olló* a kisebb ágak lemetszéséhez és a finomabb metszéspontok eléréséhez szükséges. Tekintettel azonban arra, hogy az idősebb és nagyobbfajú gyümölcsösökben inkább vastagabb ágakat kell többen lemetszeni, melyhez a kerti olló már gyenge de a fűrész munkájának természete miatt lassu, a kerti olló és fűrész közé az ugynevezett *kétkézű* iktatjuk és használjuk.

A kétkézű ugyanolyan *vágó szerkezetű*, mint a közönséges kerti olló, csak a szára hosszú, mintegy 40—50 cm. Ennek következtében azt két kézzel kell használni. Magától értetődik — ezzel az ollóval sokkal kisebb erőfeszítéssel jóval nagyobb ágak és sokkal nagyobb körzetben vágathatók ki sűrű metszéspontokkal. Munkája tehát gyors, könnyű és jó. Egyszerű és könnyű kezelhetőségénél fogva bármelyik napszámos könnyen és szívesen sajátítja el és nagyon kis gyakorlat után kitűnő munkát végez vele.

A fatakarító munkásnak még két nélkülözhetetlen szerelvénye van: a gummi sárcipő és keztü. Fára felmászni ugyanis szigorúan tilos gummicipő nélkül, mert a szegespatkós bakkanás hatalmas zuzódásokat okozna azon, fészket nyitva mindenféle kártevőnek. A keztü védelmiül szolgál a téli hideg munkagátló hatása ellen s rengeteg időt takarít meg a munka részére, melyet a fázóskezü munkás kezének különböző módon való felmelegítésére fordítana.

Igy felszerelve bármelyik egyszerű napszámos munkás jól el tudja végezni a kert téli ápolását, takarítását. Tekintettel arra ugyanis, hogy a kert összes fái minden évben elvszerűen téli takarítást kapnak, állandóan formában vannak a fák és azokon az egyévi munka kevés és áttekinthető. Az előzőleg kitanított munkások figyelmét fel kell hívni arra, hogy az olyan ágakat, melyek felesleges voltát nem tudják megállapítani az első tekintetre, hagyják a fán, mert azok hibái az év folyamán még szembeötlőbbé nőnek ki és a következő évben könnyebben távolíthatók el.

Metszés hosszúnyelű ollóval.

Februári teendők a gyümölcsösben.

Amint az idő megengedi, a fiatal fák koronaaalakító metszését és az idősebb fák koronaaalakítását, tisztogatását, — moniliás mumiák, száraz vesszők leszedését, hernyózását stb. fejezzük be. A ribizke és egresshokrok metszéséről se feledkezzünk meg.

A télvégi permetezést azután nyomban kezdjük meg. Lehet, hogy kevés időnk lesz a permetezésre, tehát a *fagymentes napokat ne halasztjuk el*.

Ha pajzstetűfertőzés nincs a gyümölcsösben, úgy elegendő a téli erősségű mézskénlé-permetezés.

Ha ősszel gyümölcsfakarbolineummal, vagy olajemulsióval már permeteztünk, úgy a mézskénlé-permetezés tél végén ugyancsak jó szolgálatot tesz. Mézskénlé helyett ez esetben közvetlen rügyfakadás előtt 2%-os bordóilé permetezés is adhatunk.

Ha ősszel gyümölcsfakarbolineummal vagy olajemulsióval nem permeteztünk, viszont a gyümölcsösben — különösen pajzstetű fertőzés miatt — ez kívánatos volna legelőször gyümölcsfakar-

bolineummal vagy olajemulsióval és 3—4 hétre rá, de még rügyfakadás előtt 2%-os bordóilé permetezni. Azonban a 3—4 heti időköznek meg kell lenni, mert az első permetezés olajos réteggel vonja be a fát, és a bordóilé csak bizonyos idő eltelte után tapadhat rá.

Mivel az időjárás ezt többnyire nem engedheti meg, ezért a permetezést fordított sorrendben ajánljuk éspedig a bordóilé permetezést adjuk elsőnek és utána már 8 nap múlva is lehet a karbolineumos vagy olajemulsiós permetezést elvégezni.

Őszibarackfák téli permetezésére — miután a fák érzékenyek — legajánlatosabb a mézskénlé. Ha ezt közvetlenül rügyfakadáskor 2%-os bordóilé követi, a mézskénlé és bordóilé permetezése között s legalább két heti időköz legyen.

Nem szabad megfeledkezni a téli permetezés-kor az egres és ribizketövekről sem, mert különösen az utóbbi, a kaliforniai pajzstetűnek is egyik legkedvesebb növénye.

Az elmaradt trágyázást és talajmunkát mielőbb fejezzük be.

Fagyok elmúltával a fák átoltását, javított hasíték kecskeláb-oltással elvégezhetjük. Az oltóvesszőt azonban még a nyugalmi időszakban szedjük meg és szabadban, árnyas helyen vermeljük el, vagy máshonnan rendeljük meg.

Zöldségkertészet

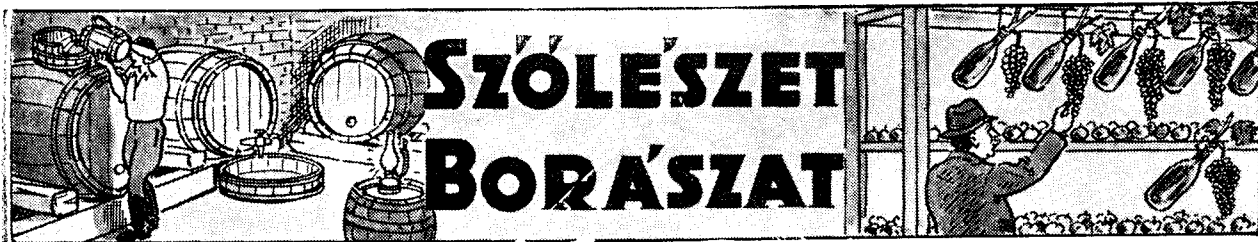

Melegágy. Készítése február hó közepén, vagy végén kezdődik. Friss lótrágya szükséges hozzá. Ezt a trágyát vagy a föld színén, vagy egy 35 cm. mély gödörbe rakjuk meg egyenletes rázással, közben — rétegenként — kétszeri taposással. Ha ez elkészült, ráhelyezzük a melegágyi keretet, kívül trágyával burkoljuk, belül ismét a ráma széléig trágyával töltjük meg. Bemelegedés után ezt is letaposuk, s így kapunk egy 70 cm. vastag trágyaréteget. Márciusban természetesen ezt már vékonyabban készítjük. Sokszor nehezen indul a bemelegedés. Ilyen esetben forró vízzel öntözzük meg. Pár nap múlva már földelhetjük. A földréteg 10—15 cm. legyen. Legalkalmasabb erre a célra egyenlő részben átrostált, fagy által derelődött kerti földet, érett komposztot és folyami homokot használni, jól összekeverve. Ezután felrakjuk az ablakokat. 8—12 nap múlva a föld is meleg. Ekkor átkapálva szellőztetjük, egyenletesen elhintjük a magot, azt a mag vastagságával egyenlő földréteggel takarjuk be. Utána lenyomkodjuk és jól megöntözzük. Az ablakokat valamivel letakarjuk, hogy gyorsabban menjen végbe a csirázás a sötétben. Jól beszórni faszénporral a talaj felszínét, hogy

egészségesebben fejlődjön a palánt. A trágya tetejére — földelés előtt — a gombásodás ellen fahamut kell szórni. Mindig a déli órákban végezzük a melegágyak kezelését. Allott vízzel öntözzük. Mérsékelt szellőztessük.

Ha a bemelegedés nehezen indul, jó forró vízzel megöntözzük a melegágyat.

A szőlő trágyázása.

A szőlő a talajból légenyt (nitrogént), káliumot és foszfort vesz fel és olyan mennyiségben, hogy azt a legjobb termőerőben lévő talaj sem képes magától pótolni, főként akkor, ha a termésen kívül a vesszőt és zöldhajtásokat is kivesszük a szőlőből és nem adjuk vissza a földjének. Ez teszi tehát szükségessé a szőlő trágyázását. Az egyes trágyaanyagok hatása a szőlőben úgy nyilvánul, hogy a nitrogén a lombzatot növeszti, de egyúttal a termésmennyiséget is. A kálium jó befolyással van a termés mennyiségére és minőségére, míg a foszforsav elősegíti a szőlővessző és gyümölcs érését. A vas befolyással van a levélzöld képzésére, úgyszintén a mész is erre, de megfordított arányban úgy, hogy amely talajban nincs vastartalom, vagy amelyben túlságosan sok a mész, a szőlő levelei megsárgulnak, sárgaságba esnek.

A nitrogént istállótrágyával, komposzttal juttatjuk a földbe, de túlságos mennyiségben adva, hátránnyal van a bortermés minőségére. A káliszükségletet szintén istállótrágyával, vagy komposzttal, de ezenkívül fahamuval is fedezhetjük. Foszforsavat elsősorban az istállótrágya és komposzt szolgáltat, ezenkívül — a szuperfoszfát. A vashiány pótlására vaskalicot használunk. Ugy trágyázunk a fiatal ültetvényeket, hogy a kiültetés utáni harmadik évben a tőke körül — at-

tól 25—30 cm. távolságban — ugyanilyen széles, gyűrűalakú és 20 cm. mély árkot ásunk, abba beszórjuk a trágyát és földdel betakarjuk. Egy katasztrális holdra 100—200 q. istállótrágyát számítunk.

A termő szőlőt többféle módon trágyázzhatjuk meg. Vagy tavasszal, nyitás előtt egyenletesen elszórjuk a trágyát a szőlő földjén úgy, hogy a nyitással mindjárt el is földelhetjük a trágyát, vagy minden tőkét ősszel feltöltünk a körülötte levő földdel és ezen föld helyén támadt gödröt trágyával kitöltjük, vagy a sorban végzett fedés által nyert árkokba temetjük be a trágyát és lazán befödjük földdel. A komposztrágyából még egyszer annyi kell, mint az istállótrágyából és azt szintén így alkalmazzuk.

A műtrágyákat többnyire istállótrágyával együtt alkalmazzuk, de egymagukban alkalmazva is úgy helyezhetők el, mint az istállótrágya. 1—4 éves oltványszőlőben a műtrágyaszükséglet — fél istállótrágyázás mellett — katasztrális holdanként 150 kg. szuperfoszfát. Termőoltványszőlőben ezen mennyiség 200—300 kg.-ig emelhető. Ha minden istállótrágyázás nélkül, egymagában alkalmazzuk a műtrágyákat, fenti mennyiség kétszeresen vehető holdanként. Kálit ma nem lehet kapni. A nitrogént pótló mézsnitrogén maára nem áll arányban a mai borárrakkal. J.

A szőlőkaró.

A szőlőkaró beszerzése és pótlása mindig jelentékeny kiadást jelent a szőlősgazdának. Tekintettel arra, hogy a szőlő *élettartama* a szőlőkaróminőségétől függ, ezért fontos, hogy a beszerzésnél erre a körülményre nagy gondot fordítsunk.

Igen sokan vannak, akik csak olesó, gyenge minőségű és rövid karókat vásárolnak, mert azt vélik olesóbbnak. — valójában pedig ezek a drágák — mert silány minőségű karókból ugyanarra az időtartamra kétszer annyi szükséges esetleg, mint a jóminőségűből.

Milyen szőlőkaró felel meg tehát legjobban a szőlőben? Lehetőleg téli vágású keményfakaró. Szinte általános a vélemény, hogy a legjobban az akácból készült karók felelnek meg a mi viszonyainknak. Legyen a karó egyenes, legalább 160—180 cm. hosszú, 200 cm.-nél hosszabb karó már felesleges, legalább 4—6 cm. vastag, a cso-

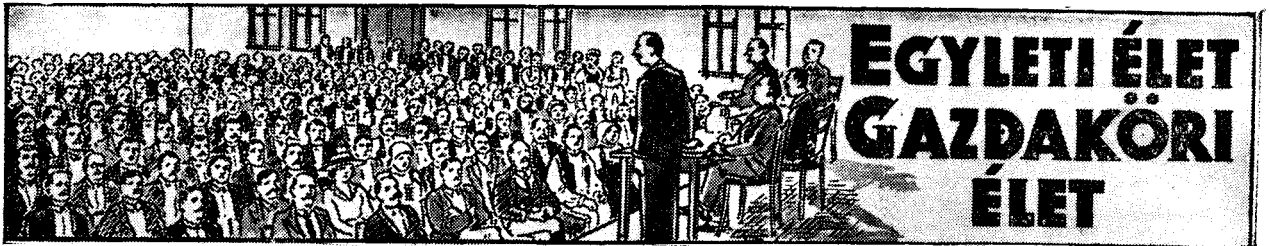
mós és görcsös karók könnyen törnek, a nedves, nem kiszáradt karók pedig gyorsan elgörbülnek, meghajlanak.

A szőlőkaró talajba kerülő része gyorsan pusztul s ezért tanácsos azt impregnálni. Az impregnálásra a legalkalmasabb anyag a kőszénkátrányolaj, karbolíneum vagy a rézgálic.

A karónak karbolíneummal való bekenése még nem nyújt teljes védelmet a korhadást okozó gombák és baktériumok ellen, hanem a karónak karbolíneummal való átitatása szükséges ahhoz, hogy az tartós legyen.

A karbolíneumot egy nagy üstben tűz felett felforraltjuk és ebbe állítjuk bele a karókat olyan mélységig, mint amilyen mélységben azok a földbe kerülnek és legalább 10 percig a forrásban lévő karbolíneumban tartjuk.

A rézgáliccal való impregnálás már hosszabb ideig tart, mert az 5%-os rézgálicoldatban legalább 8—10 napig tartjuk a karókat.

„A dolgozó, békés és örökké építő nép igényt tart a maga életjogának maradéktalan biztosítására, — mondotta Dr. Szász Pál a marosvásárhelyi tanfolyam vizsgáján.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület négy év előtt beindított egyetem, magyar faluszervezése teljes ütemben halad a kitűzött cél felé. A széles népi alapokon nyugvó gazdaközösség megteremtése ugyanis legfőbb népi szükségletként jelentkezett. A romániai magyar gazdaságszervezés viszont csak a jeleket várta, és megkezdhesse közösségi építő munkáját. Bár az utóbbi idők nyomasztó légköre szinte valamennyi nép lelkét megülte és sok gondot, nehézséget támasztott, azért a magyar gazdaságszervezés csodálatos élettereje minden időben diadalmasodik a nehézségek felett. Ma már világosan tudja, érzi és látja megmaradásának előfeltételeit s ennek érdekében egységesen és békésen dolgozik.

Az E. M. G. E. csíkszentiványi, mezőpaniti és marosvásárhelyi gyűlései csak újabb mérföldjelzői a gazdaközösségi életforma végső kialakításának, de egyben súlyos bizonyítékok is annak a ténynek, hogy az igaz törekvésektől semmivel és semmiféle módszerrel vagy formával nem lehet eltéríteni a nagy magyar tömegeket.

A három E. M. G. E. gyűlés újabb erőt és bizalmat adott az Elnökségnek arra, hogy a jövőben minden rendelkezésére álló eszközzel tovább folytassa a munkát.

A székelyföldi útra Dr. Szász Pál országos elnök, Kádár István háromszéki kispazda, alelnök, Telegdy László ügyvezető-alelnök és Demeter Béla, az Erdélyi Gazda szerkesztője és az igazgató-választmány előadója utaztak le.

A csíkszentiványi tanfolyami vizsga

Szombaton, január 19-én délelőtt 10 órakor vette kezdetét a csíkszentiványi tanfolyami vizsga, amelyen a falu legjobb, haladni és tanulni vágyó magyar gazdái vettek részt. A tanfolyam helyi előkészítője Schaffer Walter helyi kispazda volt, aki fáradhatatlan munkásságával nagy mértékben járult hozzá a tanfolyam sikeréhez. Az előadók: Szász Dezső és Szász Ferenc (Landor), Gál Elek nyugalmazott szőlészeti felügyelő és Anghli Balázs a rendelkezésükre álló két hét alatt, tudásuk legjavát nyújtották. Az E. M. G. E. elnökségét a falu népe, — amelyhez több környékbeli magyar község gazdaközössége is csatlakozott, — a falu kitűnő papjának, Nagy Ist-

vánnak vezetésével várta és meleg, hosszan tartó ünnepségben részesítette. Az országos elnökhöz intézett üdvözlő szavakból ismét kicsendült az a mélyszéles szeretet és ragaszkodás, amivel a magyar gazdaságszervezés vezetőit körülvésszi és követi. A vizsgán Szász Pál elnökölt, aki felszólította az előadókat a tanfolyami hallgatók le-
vizsgáztatására. A gazdák bámulatba ejtő felkészültségéről tettek tanubizonyosságot. Az elnök nagyobb beszédben foglalkozott a magyar gazdaságszervezés feladataival.

Látogatás Mezőpaniton

A mezőpaniti gazdakör, mely az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület egyik legszebben működő helyi közösségi szervezete, küldöttséggel képviseltette magát a szentiványi tanfolyam vizsgáján. Erdemes elnöke, Barthos Gábor újjá meghívta az E. M. G. E. országos elnökét és az elnökség jelenlevő tagjait, hogy a község széles gazdái megmutassák, milyen eredményekkel jár a falura nézve az E. M. G. E.-be való tömörülés. Az E. M. G. E. elnökét útjára elkísérte Mikó László kerületi felügyelő is, a marosmegyei földműves szövetség elnöke.

Milyen eredményeket hozott az E. M. G. E. tanítása Paniton?

A paniti magyar gazdák gyönyörű ünneplő, maguk által készített magyaros ruhában várták a vendégeket. Barthos Gábor gazdaköri alelnök és Várady Albert lelkész vezetésével.

— Szeretettel üdvözljük sorainkban a mi vezetőnket, — mondotta a gazdaköri elnök. Azért kértük, hogy ismétellen látogassanak el hozzánk, hogy megmutassuk, milyen eredmények fölött rendelkezünk az E. M. G. E. tanítása következtében. Talajművelésünk haladó szellemben átalakult, állattenyésztésünkben viszont olyan ényeges változások következtek be, amire szintén szólva alig számítottunk. Az E. M. G. E. útján kapott tenyészbikának a legértékesebb és legszebb utódai vannak.

Ezután a falu felvonultatta állatállományát és büszkén mutatták be az E. M. G. E. útján beszerzett tenyész apaállat gyönyörű és nagy értéket képviselő utódait.

Dr. Szász Pál megköszönte a szíves fogadtatást s innen társaságával együtt Marosvásárhelyre utazott, ahol délután négy órakor a ref. kollégium zsüfolásig megtöltött dísztermében kezdetét vette a tanfolyami vizsga. A gazdagyűlésen jelen volt a város és a környék magyar társadalmának színe-java, kispazdák, birtokosok, városi értelmiség, stb.

Marosvásárhelyen

A vásárhelyi gazdaösszejevetelen a központi elnökségen kívül jelen volt az E. M. G. E. részéről még Mikó László kerületi felügyelő, Anghi Balázs, a Földműves Szövetség igazgatója, Szász Ferenc (Kamarás) felügyelő, Rednik Endre alkerületi felügyelő (Háromszék), Korponay Kornél feketefalusi földbirtokos, a magyar gazdatársadalom nesztora, aki ezuttal is, — magas kora ellenére több tanfolyam előadói tisztségét vállalta.

A jelenlévők soraiban többek között, a következők neveit jegyezhetjük fel: özv. Dr. Ferenc Mihályné, Ferenc Zsigmondné, Biró Józsefné szül. br. Bánffy Marianne, György Pálné.

Gr. Toldalagi Mihály, a Népközösség vármegyei elnöke, Dr. Nagy Lajos titkárral, Dr. Szijgyártó Gábor kollégiumi tanár, alpolgármester, Dr. P. Imets Károly ferencrendi házfőnök, Adorjáni Gábor vezető ref. lelkész, Csiki József ref. lelkész, aki egyben tanfolyami hallgató is volt, Halmágyi János unitárius esperes, Biró Ármín a kath. egyházközség főgondnoka, Nagy Endre, a bekecsalji ref. egyházmegye főgondnoka, Dr. Sikó József, Szánthó János, Pálffy Sándor, Dr. Máthé János, Dr. Sebes Jenő, Dr. Szász Albert, Botha László, Györffy Pál, Dr. Erdélyi Elemér, Dr. Barabási Albert, Szász József, Szász Ferenc és Szász Dezső (Landor), Dr. Vitályos Iván, Dr. Fekete János, Dr. Fekete Gyula, Gróf Toldalagi nyug. kath. esperes, Dr. Pálffy Jenő földbirtokos, Dr. Rozsnyai György, Tolbaly József, Dr. István Mihály, Tormai József, Kakucs György, Dr. Telegdy Márton, Csizsár Lajos, Pap Sándor, Patrovics Kálmán, Elek János, Pálffy László, Pálffy Károly és még so-

kan mások, továbbá a tanfolyami előadók: Biró József kissármási földbirtokos, tanfolyamvezető, Szőke Mihály nyug. gazdasági iskolai igazgató, Gál Elek nyug. szőlészeti felügyelő és Anghi Balázs, mint előadók.

A hatóságok képviselőjében Fratila főszolgabíró, a vármegyei prefektus helyettese jelent meg, míg a vidékiek közül gr. Telek Mihály (Gernyeszeg), gr. Toldalagi József (Koronka), Deák Lajos (Alsóbölkény), Barthos Gábor, Zajzon Jenő és Sikó János (Panit), Székely János (Fintaháza), Rápolthy Károly (Sáromberke), Both Sándor (Vajdaszentivány), Kádár István (Lőrincfalva), Bóni Gergely és Kulcsár Jenő (Maroszentgyörgy), Zajzon Gyula (Backamadaras), Kocsis János gazdaköri elnök (Magyaró), Mózes Sándor, Szomori Dénes, ifj. Máthé Gergely, Nagy Lőrinc, Gál János Géza, Sikó Antal, Kovács Márton, Kovács Gergely stb.

A terembe bevonuló dr. Szász Pált a közönség hosszas meleg ünneplésben részesíti.

Üdvözlő beszédek

Mikó László, a Földműves Szövetség elnöke, emelkedik szólásra. Kijelenti, hogy állandó érintkezést tart fenn a megye magyar gazdatársadalmával, ismeri felfogását, egész gondolatvilágát. Éppen ezért a megye gazdatársadalmának nevében szól, amikor az országos elnököt, a megye gazdatársadalmának fenntartás nélküli követéséről biztosítja.

Gr. Toldalagi Mihály a Népközösség üdvözlését hozza

Általános feszült érdeklődés közepette emelkedik szólásra gróf Toldalagi Mihály, a Népközösség marosmegyei elnöke. Rendkívül magas színvonalu beszédben foglalkozik az erdélyi magyarság helyzetével és az ebből származó feladatokkal, amelyeket kétségtelenül Dr. Szász Pál látott meg elsőnek és ugyancsak ő fogott hozzá a munkához. Ez nemzetépítő munka s ezért biztosíthatja a legteljesebb nagyrabecsülésről, ragaszkodásról és támogatásról. A tények ismeretének birtokában elmondhatja, hogy ez

Részletfelvétel a marosvásárhelyi gazdagyűlésről: 1. Dr. Szász Pál, az EMGE országos elnöke, beszéd közben. 2. Telegdy László, ügyvezető alelnök. 3. Fratila főszolgabíró, a prefektus képviselője. 4. Biró József, tanfolyamvezető. 5. Kádár István, kispazda, EMGE alelnök. 6. Demeter Béla szerkesztő, az igazgatóválasztmány előadója. 7. Mikó László, kerületi felügyelő. 8. Gál Elek, tanfolyami előadó. 9. Anghi Balázs, előadó.

nemcsak egyéni vélemény, hanem az ott élő magyarságnak az álláspontja.

Az elnöki beszéd

Az elnök megköszöni a szívből jövő üdvözléseket és emelkedett hangon a közösség alkotó erejére mutat rá, „az üdvözlésekben mindig olyan dolgokról esik szó személyemmel kapcsolatosan, amelyeket még eddig nem tudtam elvégezni, amelyekhez csak hozzáfogtam, amelyeket talán már megkezdttem, munkálkodom felettük, de még távol vagyok attól, hogy önelégültséggel azt mondjam: végére értünk, ez sikerünk. Nehéz és bonyolult dolgokról van szó, olyanokról, amelyeket egy ember nem is tud elvégezni, sikerhez, eredményhez vezetni.

Csak az egész társadalom, az egyesült magyarság rendelkezik azokkal az erőkkel és képességekkel, hogy a szörfözgő közösségi munkák gondozójaként és cselekvővállalójaként dicséretet kapjon. A vezetőember gondolkozhatik az ok felett, vizsgálhatja a szükségleteket és érzéseket, kezdeményezhet, de hirdetem, hogy a tényleges eredményt hozó munkát csak a magyarság társadalmi ereje, szervezettsége, közös akaratja tudja sikerhez vezetni.

— Engedjék meg, hogy őszinte vallomást tegyek: ha nem lett volna hitem és nem bíztam volna abban, hogy a ma-

gyar gazdaközönség munkám mellé fog állani, sohasem mertem volna az E. M. G. E. ben nekem felajánlott szerepet elvállalni. De tudtam, hogy az Isten segítségével sikerül a magyar gazdaközönséget arról meggyőzőm, hogy az ő s mindnyájunk érdekében áll az erdélyi magyar gazdáknek egy lélekkel egy testté való megszervezése. Hittem ebben s hitemben nem csalókoztam. Központokban és végeken az egyes községekben sikerült megtalálnom a jó munkatársakat, azokat, akik élni akartak és élnek is az Istenről adott felelősségükkel, akiknek lelkesedése munkát akar s lelkük gazdag tartalmát, tehetségüket, képességeiket és javítani akaró szándékukat odaajándékozták a közösségnek, szolgálatukba szegődtek és példának s előmunkásnak az élre állottak, életet vittek a gazdakörökbe s az elvállalt akciókat nagy felelősséggel hajtották végre. Nekik s a hozzájuk csatlakozott szervezet közösségének, a megújuló E. M. G. E.-nek köszönhetem, hogy mindazt, mit érdemként emlegetnek, végbe vihettem. Nem az enyém az érdem, — a közösségé, azé a közösségé, mely bizalmával megajándékozott, lelkesedésével ösztönzött, munkavállalásával segített s állhatatosságával azon volt, hogy állhatatosan mindig a célt lássuk s afelé akadályokat nem ismerve törekedjünk.

„Az E. M. G. E. nemzeti egységet akar megteremteni.“

— Az E. M. G. E. nemzeti egységet akar megteremteni s van-e ennél magasabb cél és törekvés? Enélkül a nemzeti egység nélkül vajjon sikerült volna-e napvilágra hozni azokat az építő tulajdonságokat, képességeket és sikerült volna-e a közösség hasznára beállítani azokat az erőket és javakat, melyeket a magyar gazdaközönség elvéülhetetlen és elvitathatatlan sajátjai. Szüklátóköri az, ki itt ellenkezői próbál, államnak, nemzetnek, társadalomnak, családnak egyként az érdekében áll, hogy a magyar gazda öntudatra, önértékre s magabiztosságra tegyen szert. Enélkül nincs egészséges közösségi élet.

— A tanfolyamok megindítása után azonnal mutatkozott egy közösségi szervezés eredménye. A tanfolyamok után, mert a szervezés előfeltétele, a szervezendő egyén kellő műveltségi színvonala és lelki szervezettsége. Népünk pedig akar tanulni, művelődni s lelki alkatánál fogva hajlik a fegyelem és a rend szavára. Nagy értékek rejtőznek a gazdaember lelkében s a tanfolyamnak az a jelentősége, hogy ezeket az értékeket önkéntes uton s meglepő gazdag-

ságban tárják fel. És már van egy nagy jelentőségük éppen a szervezés szempontjából. Mert akadtak gazdák, hajdani nagy és középbirtokosok, akik ma már nagyon kis földön gazdálkodnak, de értékes tudással rendelkeznek s e tudásukat elhozták a kis gazdáknek, szellemi kincsüket megosztották velük s a kisczadák hamarosan és öntudatosan rájöttek arra, hogy ember és ember között nincsenek nagy különbségek és a mindenható Isten egyformán jelentékeny szerepet szánt minden embernek s ha vannak is kiválasztottak, csak azért vannak, hogy az emberi haladás szolgálatában álljanak. Nálunk különösképpen, ha valamivel kisebb, vagy nagyobb a vagyónuk, kisebb, vagy nagyobb a tehetségünk, az nem válasz fal, sőt — kölesönös kötelezettség. Nemesebb eszmék, a fajközösség, a közös múlt, a nagy hagyományok, évszázadok bánata, szenvedése, öröme közös alapot teremt lábaink alá, elszakíthatatlan kötelékkel kapcsol egymáshoz.

S itt az Elnök rátér a különleges erdélyi helyzetre:

„A mi kulturánkat mi ápoljuk, — ami a miénk, afőlött mi őrködünk.“

A mi kulturánkat mi ápoljuk, ami a miénk, a főlött mi őrködünk, mert erre az Isten rendelése kötelez. Nem vagyunk elfogultak. A román nép is ápolja és őrzi kulturáját, a szász is és valljuk, hogy ez megkülönböztetésre, ellentétre nem vezethet, ha visszatekintünk a múltba, erdélyiségünk maga volt a szeretet, ennek sohasem volt eszköze a gyűlölködés s mi mindannyian erre a hagyományos alapra építünk: nem gyáván és megalkuvással, hanem öntudattal.

A szervező munka kettős célja

— Szervező munkánknak ez a kettős célkitűzése: egységben élő és alkotó közösségbe tömöríteni az erdélyi magyarság gazdáltelegét s e közösség művelődési színvonalát emelni s ezzel ősi kulturánk békés szolgálatát ellátni. Kérdem: szükséges volt e munka s ha szükséges volt, eredménnyel járt-e? Szükségességét a magyar gazdátársadalom mind inkább emelkedő közösségi tekintélye bizonyítja s a munka eredményessége mellett is ez állít sok bizonytságot. Más ne említsek, mikor én mint az E. M. G. E. elnöke, szenátorrá neveztettem ki s bekerültem a legfelsőbb gazdasági tanácsba, jól éreztem, hogy ez a megtiszteltetés nem személyemet, hanem rajtam keresztül az erdélyi magyar gazdátársadalmat éri s ezt annál is inkább éreztem, mert így a felelősség megsokszorozódott s a listát összehasonlíthatatlanul nehezebb, terhesebb.

Csak őszinteséggel lehet becsületes munkát végezni

— Kettős feladatot kell betöltenem. Az egyik az a megbízatás, amit a magyar néptől, a széles magyar falusi tömegektől kaptam. A másik feladat az, amivel az állam-

hatalom felé tartozom. Ebből következik, hogy állandóan figyelemmel kísérem népünk életét, a gazdátársadalom helyzetét, jelentkező szükségleteit, összes kívánságait s hiányait. Egy szóval mindazt, ami egy nép egészséges életfejlődésének és életütemének elodázhatatlan feltétele. Különbönb helytelenül fognám fel szerepemet, ha nem így járnék el. Az államhatalom felé az a törekvésem, hogy minden rendelkezésünkre álló eszközzel bizonyítsam: *a dolgozó, békés és örökké építő nép igényt tart a maga életjogának maradéktalan tiszteletbentartására, s így csak megbecsülést, elismerést, figyelmet érdemel.*

— E két kérdésből adódik az a közszereplés, amire gyakran hallok bíráló megjegyzéseket. Kérdem azonban, kötelességem e gazdátársadalom beszerzése és érdekeinek védelme? *Mert ha nem ezt cselekszen, akkor nem a magyar gazdátársadalom ügyét szolgálom.* Annál inkább foglalkoznom kell tehát s hozzá súlyos felelősséggel és teljes merészséggel — valamennyi életüket érintő kérdéssel, mert az ember életét nem lehet válaszfalakkal tagolni. Az emberi élet ugyanis teljes egészét alkot, a gazdának az élete is akkor felített tartalommal, ha az élet minden megnyilvánulásában részt vesz. A gazda, katona, választó, adófizető, a gazda termelő, a gazda eladó. szóval ott található az élet minden vonalán. Nincs tehát olyan törvény, mely ne vonatkozzon a gazdára is ép úgy, mint másra. *Nem kötelességem-e tehát, hogy amennyire módomban van, vigyázzak a gazda életének ilyen módon való képviseletére is?* Itt van például egy igen időszerű kérdés. Nemrégiben a legfőbb gazdasági tanács a Mezőgazdasági Kamarák átszervezésére vo-

Résztefelvétel a marosvásárhelyi vizsgát követő közösvacsoráról: 1. Szász Ferenc. 2. Anghi Balázs. 3. Biró József. 4. Gál Elek. 5. Pálffy Károly. 6. Rednik Endre. 7. Telegdy László. 8. Szőke Mihály. 9. Szász József.

nalkozó törvényjavaslatot vitatta, amely különösképpen érinti egész gazdaközönségünket. A kamarákra igen nagy sulyt fektetnek, hiszen már az ötödik törvényjavaslattal jönnek, miután a kormány is beismerte, hogy az előbbi négy törvénnyel nem értek célt. A fölmivelségi miniszter ugyanis öt-éves mezőgazdasági munkaterven dolgozik s a Kamarának igen nagy része lesz a végrehajtásban. Vajjon nem áll-e érdekében a magyar gazdatársadalomnak, de magának az Államnak is, hogy ebből a szempontból is kész szervezetet találjon, mely az Állam mezőgazdasági célkitűzéseit, — a mi sajátos érdekeink figyelembe vételével — érvényesítheti. Vajjon nem közösségi és államérdek-e, hogy többet és jobbat termeljünk?

„Jogos megütközést keltett...”

— Ha ez a helyzet, akkor jogos megütközést kelthet bennünk, hogy ez a törvényjavaslat, teljesen figyelmen kívül hagy bennünket és nem gondol arra, hogy ezt az értékes elemet, immár nem lehet mellőzni. Ebben a munkában csak úgy tudunk meggyőződéssel, szívvel és lélekkel részt venni, ha a kormányzat is megteszi a maga kötelességeit. A mi önérzetes és emelt fővel végzett munkánkért megbecsülés jár. Hogyan gondolja a kormány azonban, hogy ezt a

„Senkinek sem állhat érdekében elkeseredett tömegeket teremteni.”

— Itt is azt mondom, hogy a magyar gazdának türelemmel, becsületesen, öntudatosan kell küzdenie, nagy tömegekbe tömörülve, hogy igazságos lelki vágyai napfényre kerüljenek. Bűn volna azokat véka alá rejteni. A vágyakat meg kell érteni és orvosolni. *Senkinek sem állhat érdekében ugyanis elkeseredett tömegeket teremteni.* Senkinek, nekünk sem, másoknak sem! Akkor, testvéreim, fogjunk össze és ne engedjük, hogy elkeseredés szülessen s ha pedig találunk, akkor keressük meg az okát s együttesen haladjunk megszüntetése érdekében. Mert ha nem szűnnek meg a keserűségek és nem törődünk az okokkal, a következményekért azok kell a felelősséget viseljék, akik azt előidéztek. *A magyar gazdaközösség mindent elkövet, hogy a keserűséget megelőzze és kigyomlálja.*

A politizálás gyakori vádja

— Gyakran hallok azt a vádat, hogy politizálok és politikával is foglalkozom, — folytatta az elnök beszédét. — *Kijelentem, hogy nem tartozom a szorgalmas politikusok közé s nem is rajongok a politikáért.* De nem zárkozhatom el ez elől, hogy ha

törvényt végre tudja hajtani, akkor, ha nem biztosítja a magyar gazdatársadalomnak számarányához illő képviselőt és részvételt az ujonnan létesítendő szervezetekben. Megmondtam a miniszternek, hogyan képzelem el például, hogy Udvarhely megyében vagy más színtiszta vagy vegyes területen a kormányakció átütő erejét, ha azt a lakosság nem szívből, meggyőződésből és szeretettel végzi, vagy hogy ha a magyar gazda nem azt látja, hogy abból a munkából neki természetes és jogos haszna származik?

A Front és a gazdák.

— Menjünk tovább, hozzak fel más példát. Itt van egy más törvény, mely a Front szervezésére vonatkozik. Minden községben lesz egy Front tanács, mely 9 tagból áll s ebből kerül ki a községi bíró és községi előljáróság. Itt megint a gazda életéről van szó. Hiszen kiből áll a falu? A gazdákból. A magyar gazdának viszont szüksége van a maga előljáróságára számaránya szerint. Saját embereitől kell legyen vezetve. Meggyőződésem, hogy csak az tudja a falut megnyugvással vezetni, aki közülük, a népből való, akit mi választunk, akit mi adunk, aki a mi nyelvünket beszéli, aki a mi nyelvénykőn rendelkezik, hogy azok végre is legyenek hajtva.

az új állami rendben a szakmai ágak érvényesülnek, hogy a gazdákat érintő jelentős kérdéseknél visszavonuljak és megbízásuknak ne tegyék eleget. Mert mi békében és nyugodtan akarunk dolgozni és ha nincs béke és nincs nyugalom, az nem rajtunk múlik. Mi önérzetesen megálljuk a helyünket, megalázkodásra nem vagyunk kaphatók. Mi nem akarunk mást, mint ami ebben az Államban a többségi népnek jut.

Legjobb borszőlő fajtákból álló, I. osztályú, fajtaazonos

SZŐLŐOLTVÁNYOK

és I. osztályú koronás alma, kajszin- és őszibarack, szilva, cseresznye, meggy és diófa

GYÜMÖLCSFÁK,

mérsékelt áron beszerezhetők:

Dr. MÜLLER ZOLTÁN

államilag ellenőrzött és fertőtlenített
**GYÜMÖLCSFA ÉS SZŐLŐ-
OLTVÁNY TELEPÉRŐL**

Aiud, Str. Mihail Viteazul 49.

Kinek van szüksége kisebbségi törvényre?

— *Mi nem kértünk testünkre szabott kisebbségi törvényt.* Ha azonban az állami tényezők erre gondolnak, teljes őszinteséggel meg kell mondani véleményünket. *Mi azt akarjuk, arra törekszünk és állandóan azt szorgalmazzuk, hogy a törvényeket az egyenlőség szellemében hajtsák végre.* Igazságosan és abban a szellemben, amit lelkiismeretes emberek kívánnak, — igazságos, szeretetteljes, emberséges szellemben. Türelemmel, közös sorsunk tudatában, önérzetesen kérjük és kívánjuk, hogy ami törvényben van, az becsületesen, tisztá lélekkel legyen, úgy a valóságban is. Ne hozzanak olyan törvényeket és rendeleteket, amelyekből az egyenlő jogu polgárok bármelyikének is hátránya származhatna.

— Felteszem a kérdést: sok ez, amit kívánunk? mert hiszen mi jót akarunk, a közt akarjuk szolgálni. Vannak szolgálatok, amiket meg lehet fizetni, van szolga, akil ha jobban fizetnek, napközben jobban dolgozik. A lelkeket és a szívet azonban csak az igazsággal lehet megnyerni.

— Mi békés uton, törvénytisztelettel azért küzdünk, hogy a mi népünk szabadon fejlődhessen. A magyar embernek joga van a munkához, a megélhetéshez, kulturájához gyermekeinek saját szellemében és hitében való neveléséhez.

— Tudjuk, hogy rendkívüli idöket élünk

és ebben sok minden másképpen történik. De évek óta fáradozom azon, hogy a hatalmi tényezőket meggyőzzem a végrehajló közegek sok esetben érthetetlen magatartásáról. Ehelyett miért nem lehetne a szeretetet a valóságban képviselni és az állami életből kigyomlálni mindazokat, akik a gyűlöletet szítják.

Az áttelepítésről.

Dr. Szász Pál ezután a következőket mondotta:

— Egy alkalommal egy miniszter azt kérdezte tőlem, mit szólok ahhoz az elvhez, amit külföldön már érvényesítenek, a népek áttelepítéséhez? Ez volt a válaszom: Színtiszta román községben egyedüli magyar ember vagyok, volt 1163 hold földem s ma maradt belőle 100. Ha nekem azt mondanák, hogy adnak máshol ezerkétszáz holdat, én mégis itt halok meg. Elképzelhető-e, hogy ott hagyjam azt a földet, amit őseim évszázadok küzdelmével szereztek meg, amelyhez őseim annyi szenvedése és bánata, öröme kapcsolódik s amelyben nyugszanak. A sírhantok, a sírfeliratok, a hagyományok örökké szentek kell maradjanak előttünk. A barázdáinkat sohasem hagyhatjuk ott. De vajjon szükség volna ilyesmire, egy olyan szörnyű gondolat hangoztatására, hiszen mégsem lehet oly aljas és romlott az emberiség, hogy ne tudná a megértés útját megtalálni.

„Ne kívánja senki, hogy egy nép feladja a maga hitét és kultúráját“.

— A jövő fejlődése nem kerülhet ellenlétbe az adott kultúr színvonallal, mert enélkül nem élhet emberi társadalom. A magyarság egy történelmi, nyelvi és hitbeli közösségben él. A határok le lehetnek zárva, vámsorompokat is felállítanak és min-

dent vámtétellel lehet sújtani, csak a gondolatot nem. A kulturális közösséget sohasem lehet elpusztítani. Ne kívánja és ne kérje tehát senki, hogy egy nép feladja a maga hitét és kultúráját. De megkérdezhetném az erdélyi románságot és román ismer-

Az EMGE által Bethlen községben rendezett kéthetes gazdasági tanfolyammal kapcsolatosan tartott női tanfolyam résztvevői. 1. Tempfily, tanfolyamvezető. 2. Erős József, plébános. 3. Maknics Gyula, előadó.

rőseimet, akiket igen tiszteltek és sok esetben baráti kapcsolatok fűznek hozzájuk. hogy mit szólnának, ha valaki közöljük lemondana népi hovatartozásáról? „Ha mi ilyet tettünk volna — mondotta egyszer nekem egy román közéleti férfiú — nem mertünk volna a tükörbe nézni!”

— Kedves Gazda Testvéreim türelemmel, szeretettel kell dolgoznunk, becsületesen eleget tenni állampolgársági kötelezettségeinknek, de ugyanakkor önérzetesen küzdenünk jogos kívánságaink érvényesítéséért. Jogainkat egyforma megalkuvás nélküli őszinteséggel és becsületességgel

akarom képviselni. Öfelsége a király felé éppen úgy, mint gazdatársaim felé. Az igazságot sohasem fogom elhallgatni.

Követ érdelek?

A szeretetett hirdetem, melynek alapköve az igazság. Nem fogok elhallgatni semmit, ha ezért én követ érdelek, hát legyen, az igazságtól az sem fog soha eltéríteni.”

Dr. Szász Pál beszédét állandó taps és éljen orkánok szakították félbe.

A vizsga befejezése után közös vacsora volt, amelyen több pohárköszöntő hangzott el.

Tanfolyami vizsgák.

Bethlen.

A szamosmegyei Bethlen községben megrendezett kéthetes téli gazdasági tanfolyam záróvizsgáját január 20-án tartották meg. A tanfolyamot 30 kispazda látogatta rendszeresen, akik mindvégig rendkívül nagy figyelemmel hallgatták az elméleti és kísérték figyelemmel a gyakorlati előadásokat, illetve bemutatásokat. *Tempfly István* tanfolyam vezető, *Maknics Gyula* és *P. Nagy Sándor* előadók, komoly, maradandó értékű lelkiismeretes munkát végeztek. A tanfolyam hatása alatt a kispazdák azzal a kéréssel fordultak az előadókhoz, hogy a falusi asszonyoknak és leányoknak is írtassanak a könyvha, illetve gyümölcskertészeleiből ismeretterjesztő előadásokat — amit természetesen készséggel teljesítettek.

A vizsga ünnepélyes külsőségek között ment végbe, gr. *Bethlen Béla* főldbirtokos, a tanfolyam előkészítőjének elnöke alatt. Bethlenből nagyon sok érdeklődő jelent meg. Többek között ott láthattuk *Erős József* róm. kat. plébános, *Kese Attila* sajudvarhelyi ref. lelkész, a felőri tanfolyami hallgatók küldöttségét, *Binder Albert* előadó és *Czirják Károly* ref. lelkész, *Cápántala Ion* gazdamérnököt, a mezőgazdasági kamara küldöttjét stb.

Gróf Bethlen Béla rendkívül érdekes és figyelemreméltó fejtegetésekben mutatott rá a tanfolyam jelentőségére és az EMGE szervezkedés fontosságára. Részletesen ismertette az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyletnek a kispazdák érdekében kifejtett munkásságát, áldozatkészségét.

— Elérkezett az ideje, — mondotta többek között, — hogy a tanfolyamot hallgatott kispazdák számot adjanak arról, mit sajtóítottak el az ismeretterjesztő előadásokból.

Ezután az előadók különböző kérdéseket tettek fel. — A gazdák valamennyien jól vizsgáztak.

Majd sor került 17 db. ajándéktárgy kiosztására. A Hangya Szövetkezet betáleni fiókja 2 drb. kapát, 2 drb. vakarót, 2 drb. marhakefét, 2 drb. sarlót, 1 drb. szőlőmetsző ollót és 1 drb. kaszafenő követ tokkal ajánlott fel. Az előadók viszont 5 darab arany búzakalászt és 2 darab Szeghő-féle Okszerű lakarmányozást.

A vizsga után a falu gazdáinak nagy lelkesedése közepette megalakult a bethleni gazdakör.

Végül külön ki kell emelnünk a Hangya Szövetkezet helyi fiókjának értékes támogatását. Az egész tanfolyam alatt gondoskodott a világlásról és a szükséges irószközökről.

A szamosmegyei Bethlen községben megrendezett kéthetes EMGE- tanfolyam hallgatói meglátogatták a községek tenyészapaállat-telepét. A tanfolyami hallgatók előtt a község „Virág” nevű két és fél éves szimmentháli bikája látható, továbbá Gergely Márton kispazda 3 éves „Mici” nevű kancaesikója. Apja: Furioso. Anyja: Lipicai parlagi.

Bikfalva.

A január 1-13. között megtartott kéthetes gazdasági tanfolyamot Szász Tibor ref. lelkész készítette elő, több lelkes magyar gazda támogatásával. Összesen 32 hallgató iratkozott be, de időközben hármat katonai szolgálatra hívtak be. Kellner György, Eperjessy Albert és Benedek Pál előadók a magyar gazdatársadalom ügyének önzetlen lelkes szolgálói alapos munkát végeztek. A tanfolyam elnöki tisztét Kútlár István; yujtói kiskazda, az E. M. G. E. alelnöke töltötte be, aki a tanfolyam hallgatókat további kitartó építő munkára buzdította. A vizsga minden vonatkozásban beváltotta a hozzáfűzött várakozásokat.

Udvarfalva.

A karácsony előtt megrendezett tanfolyamra 46 hallgató iratkozott be, akik közül időközben 16-ot katonai szolgálatra hívtak be. Ennek folytán 30 kiskazda jelentkezett a vizsgára. A vizsgán megjelent Máriaffi Lajos az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet alelnöke, Szász József és Rozsnyai György földbirtokosok, Farkas Jenő ref. esperes, azonkívül, mint érdeklődők a község birtokosai, gazdái közül számosan.

A vizsgát Mikó László kerületi felügyelő nyitotta meg, majd Máriaffi Lajos elfoglalta az elnöki széket. Állattenyésztésből és állategészségtanból dr. Rézsegh Tamás, növénytermesztésből Szász Dezső (Lándor), gyümölcstermesztésből Anghi Balázs és szőlészetből Gál Elek előadók vizsgáztattak kitünő eredménnyel. Máriaffi vizsgálónk is számos kérdést tett fel. A vizsga minden tantárgyból kiválóan jó eredményt mutatott fel. Gyümölcstermesztésből a hallgatók által készített rendkívül ügyes oltásmintáknak a bemutatása keltett feltűnést.

Máriaffi Lajos ezután beszédet intézett a hallgatósághoz, melyben utalt a magyar gazdatársadalom feladataira.

Aranyospolyán.

Ebben a szép tordamegyei községben január 1-én vette kezdetét a tanfolyam. A 30 jelentkező gazdát a tudás szomja hajtotta. Dr. Rézsegh Tamás, Koppány Rezső és Nagy Miklós voltak az előadók, akiket a falu népe meleg szeretettel fogadott. Miske Lajos lelkész ügybuzgósága nagymértékben járult hozzá a tanfolyam sikeréhez. A vizsga ünnepléses külsőségek között 13-án zajlott le. Az E. M. G. E. elnökségét Nagy Dénes tordai földbirtokos, mint vizsgabiztos képviselte. Ott volt még Finta Andor E. M. G. E. alkerületi felügyelő úr is.

Az előadók minden egyes kérdésére alapos tudásról tanuskodó feleleteket kaptak. Nagy Dénes vizsgabiztos gyönyörű beszédben foglalkozott az E. M. G. E. tanfolyamok és munka jelentőségével. A magyar gazdatársadalom az aranyospolyáni tanfolyami hallgatókkal újabb öntudatos, dolgos, haladó tagokkal gyarapodott.

Sok a panasz a lap rendetlen közbesítése miatt.

Tájékoztatásul szükségesnek tartjuk ezért az alábbiak közlését: Az „Erdélyi Gazda” kiadóhivatala a tagok lappéldányait rendszeresen postára adja minden hónapban. Amennyiben valakinek a lapja visszaérkezik, egy községbeli tagtársnak, lelkész úrnak, vagy gazdakörnek válaszos levelezőlapot küld a lapvisszaküldés körülményeinek és okának tisztázása céljából és a kapott válasz szerint jár el a továbbiakban. A lappéldányok igen sok esetben nem érkeznek meg a címzetthez, de a kiadóhivatalba sem érkeznek vissza. Kérjük Tisztelt Tagtársainkat, hogy ez esetben ne a kiadóhivatalt vagy az E. M. G. E.-t hibáztassák, mert ez rajtunk kívül álló okok miatt történik. Ilyen esetben a kiadóhivatal a tagok kívánságára egyszerű levelezőlapon való megkeresésre készséggel megküldi az elveszett lappéldányokat, míg a készlet tart.

Az aranyospolyáni kéthetes tanfolyam hallgatóinak csoportképe. 1. Koppány Rezső, EMGE felügyelő, előadó. 2. Finta Andor, alkerületi felügyelő. 3. Nagy Miklós tanfolyamvezető. 4. Miske Lajos, tiszteletes úr. 5. Dr. Rézsegh Tamás, előadó.

Kitűnően sikerült a szotyori női háztartási tanfolyam.

A Háromszék-megyei Szotyor községben megtartott hathetes női tanfolyam december 21-én nyert befejezést. A tanfolyam előadói Botz Ida, Domokos Jolán tanárnők és Dr. Horváth Miklós voltak. A vizsga templomi istentisztelettel vette kezdetét. Ezután

András, Csiszér Viktor, a helyi gazdakör elnöke, Simon Dezső ref. lelkész, Forró Ferenc, Szabó István, Szabó András ref. lelkész, Gidófalvy István, Graef Helmuth, Erdélyi Mihály, Rednik Endre és Benedek Pál alkerületi felügyelők.

A szotyori tanfolyam hallgatónői.

A szotyori tanfolyam hallgatóinak kiállítása.

a község, továbbá a szomszédos Uzon, Kőkös, Kilyén, Sepsiszentgyörgy és Zabolából összerenglett vendégek előtt Botz Ida tanárnő beszámolt a tanfolyam menetéről, kiemelve Nagy Klára és Nagy Éva szervezői munkásságát és Dr. Horváth Miklós önzetlen tevékenységét, aki heti két órai előadásban a csecsemőgondozást és az egészségtant adta elő.

Tóth István vármegyei gazdaköri elnök, vizsgabiztos intézett ezután beszédet a hallgatókhoz. Jelen vannak Mikó László kerületi felügyelő, mint vendégek, Kovásznay János, Ágoston László, Földy István, Makkai

A vidéki asszonyok is eljöttek, s köztük ott láttuk özv. Temesvári Gerónét, Temesvári Jánosnét, özv. Nagy Imrénét, Forró Ferencnét s mindazokat, akiket érdekelt a tanfolyam vizsgája.

A tanfolyam hallgatónői a feltett kérdésekre adott válaszaikban beszámoltak mindarról, amit 6 hét alatt tanultak. Külön figyelmet érdemelt a tanfolyam alatt készített kézimunkák kiállítása.

Tóth István beszédében rámutat arra, hogy milyen nagy fontossággal bír a jövő magyar anyainak nevelése. Beszédében érinti a székely kivándorlás kérdését, majd nyomatékosan hangsúlyozza, hogy mindenki ragaszkodjék az osi rögökhöz. Arra kéri az Istent, hogy adjon erőt és egészséget Dr. Szász Pálnak, az EMGE. országos elnökének, hogy erős kézzel vezethesse az egyesületet.

Szotyori Nagy Klára megköszöni az EMGE. vezetőinek a tanfolyamot s hálás köszönetét fejezi ki a tanfolyami előadónőknek is.

Mikó László kerületi felügyelő örömeinek ad kifejezést a tanfolyam sikere fölött. Majd Simon Dezső ref. lelkész közös munkára szólította fel Szotyor magyar asszonyait és leányait.

Szabó András kilyéni lelkész a szülők nevében fejezte ki háláját eme áldásos munkáért. Erdélyi Mihály kőkösi kisgazda felszólalásában az öntudatos munka nemesítő hatásával foglalkozott. Aggodalmait fejezte ki az egykerendszer ellen, rámutatva arra, hogy csak ott van szeretet, ahol több a gyermek.

— Áldásos egy ilyen tanfolyam, — mondotta, — ahol annyit tanulnak.

Kiemelte Kovásznay János példaadó gazdálkodását és köszönetet mondott Szotyori Nagy Klárának a tanfolyam megrendezéséért.

Nagy horderejű ülést tartott az EMGE elnöki tanácsa

Pénteken, január 19-én, Kolozsvári székházában ülést tartott az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet elnöki tanácsa. Jelen voltak: dr. Szász Pál, országos elnök, gr. Teleki Béla, Kádár István és Cs. Károly István alelnökök, Telegdy László ügyvezető alelnök, továbbá meghívás folytán a különböző kérdések előadói: Szeghő Dénes állattenyésztés felügyelő, Demeter Béla, az igazgatóválasztmány előadója, dr. Venczel József tanulmányi előadó és dr. Asztalos Sándor jogtanácsos. Máriaffi Lajos alelnököt katonai szolgálata akadályozta megjelenésében.

Dr. Szász Pál részletesen ismertette a szőnyegen lévő és a magyar gazdatársadal-

mat közvetlenül érintő különböző kérdéseket, ugymint: A mezőgazdasági kamarák átszervezéséről szóló törvényjavaslatot, az összes gazdatársadalmi vonatkozású jogsérelmeket és az E. M. G. E. különböző jövőbeni elgondolásait.

Az elnöki tanács egyhanguan magáévá tette az összes előterjesztett javaslatokat. Ennek következtében dr. Szász Pál, az E. M. G. E. országos elnöke rövidesen a kormány elé terjeszti a magyar gazdatársadalomnak a kamarai törvénytervezettel kapcsolatosan elfoglalt álláspontját, a különböző természetű gazdasérelmeket és a gazdatársadalom jogos kívánságait.

Gazdakörök megbeszélése Gyaluban.

Az E. M. G. E. februári kiállításával kapcsolatban január 19-én Gyaluban több gazdakör közös értekezlete zajlott le. Jelen voltak Gyaluból Ady Elemér ref. lelkész, Vargha György gazdaköri elnök és több érdeklődő gazdaköri tag. Magyarlónáról: Püünkösdi Lajos lelkész, Hindrich István, Garzó István, Székely György, Vargha Márton, Vargha Ferenc, Albert Cs. Márton, Albert Cs. István, Vargha Delle István, Ferencz Márton, Szatmári István, Jaskó István. Körösfőről: Albert György, Mihály János, Péntek János, Balázs János. Magyarkapusról: Ady László ref. lelkész, Szilágyi K. János, Molnár János, Török B. István, Szilágyi B. János, Ábrahám István, Tamás K. Márton, Vincze János, Jenci János, ifj. Ábrahám János. Gyerővásárhelyről: Kalló B. András és Batisz K. B. Ferenc Istváné. Magyarkapusról: Dr. Bibó Béla ref. lelkész.

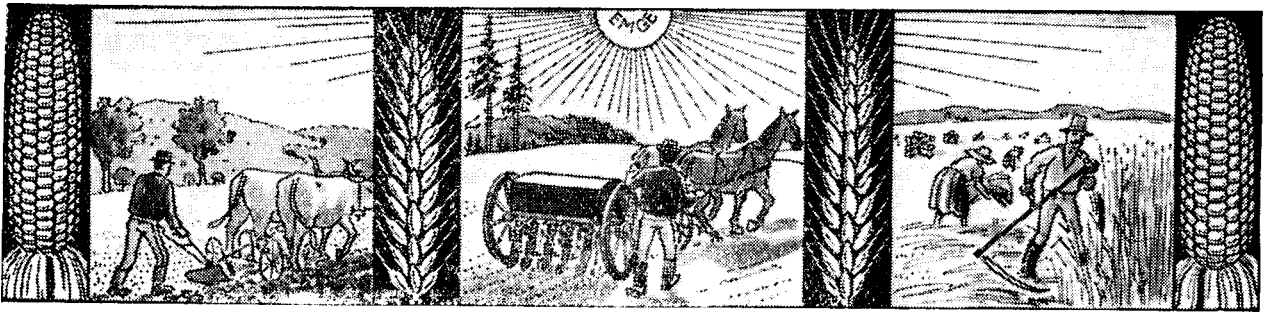
A megbeszélést Vargha György a gyalui gazdaköri elnök nyitotta meg, aki szeretettel üdvözölte a megjelenteket. Majd felkéri Folyovits Endrét, az E. M. G. E. Házügyi Szakosztályának előadóját, hogy ismertesse az összejevetel célját, Folyovits Endre részletesen ismertette a Házügyi Szakosztály célkitűzéseit, annak óriási

jelentőségét, különös tekintettel a len és a kender termesztésre. A kérdéshez Krasznai György, dr. Bibó Béla, Albert György, Ady Elemér és Vargha György szölkak hozzá. A megbeszélés eredménye: elhatározták, hogy állandó szerves kapcsolatot tartanak fenn a Házügyi Szakosztállyal az elgondolások gyakorlati keresztülvitele érdekében.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet címe románul: „Reuniunea Agricultorilor Maghiari din Ardeal“. Miután a posta a pénzküldeményeket csak román nyelvű címmel veszi fel, kérjük az esedékes tagdíjnak a fenti címre való beküldését.

A katonai szolgálatot teljesítő tagok hozzátartozóinak tájékoztatására közöljük, hogy a bevonult tagtársak részére távollétük ideje alatt is rendszeresen küldjük az Erdélyi Gazdát. Kérjük szíveskedjenek a lappéldányokat a bevonult tagtársaink részére félretenni, megőrizni és visszaérkezésük alkalmával részükre átadni.

Jó vásár után ne feledkezzünk meg nagy családunkról, az E. M. G. E.-ről sem, ahol tagdíjhátrálékunk befizetését várják

Az

Erdélyi Magyar Gazdasági Egylet

által

Kolozsvárt, 1940. évi február 17–21. napjain rendezendő
háziipari kiállítással egybekötött

XVI. Erdélyrészi tavaszi vetőmagkiállítás és vásár tudnivalói:

1. **A kiállítás és vásár célja:** A kapcsolt területek növénytermesztésének fejlesztése, színvonalának emelése, szakismeretek terjesztése, a nemesített és fajtiszta vetőmagvak termesztésének és értékesítésének előmozdítása, a nemesített vetőmagvak, az újabb tenyésztési eljárások, talajművelőgépek, termelési eszközök, anyagok, felszerelési cikkek, szakirodalom bemutatása, stb.

2. A kiállítás és vásár csoportjai:

I. csoport: Vetőmagvak és gumók. E csoport keretén belül elkülönítve kerülnek bemutatásra az eladásra és kiállításra szánt vetőmagvak és gumók.

II. csoport: Talajmegmunkáló, vető- és vetőmagtisztító stb. gazdasági gépek és eszközök.

III. csoport: Növényvédelmi szerek, műtrágyák és egyéb vegyipari cikkek, stb.

3. **A kiállítás és vásár ideje:** 1940 február 17–21. napjai.

4. **A kiállítás és vásár tárgyai:** Gabona-, kapás-, takarmány-, konyhakerti-, vetemény-, virág-, gyógynövénymagvak, erdei- és gyümölcsfamagvak, vetőgumók. Gazdasági gépek, eszközök, anyagok, műtrágyák, növényvédelmi szerek, stb.

5. **Jutalmak:** A kiállítás kitüntetettjei számára érmek és oklevelek állanak a bírálóbizottság rendelkezésére.

6. **Helydíjak:** Fedett, zárt helyen, alap- vagy falterület m²-ként 300.— lej, fedett, nyitott helyen 200.— lej, nyitott helyen a szabadban 100.— lej. A helyigények a bejelentés sorrendjében elégtétlenek ki. Az EMGE és gazdaköri fiókjainak kiscgazda tagjai helydíjat nem fizetnek, csupán a 7. pontban jelzett kiállítási igazolványt váltják ki.

7. **Kiállítási igazolványok.** Minden kiállító köteles megváltani a kiállítási igazolványt, amelynek ára 50.— lej. Az igazolvány tulajdonosai az alábbi kedvezményekben részesülnek.

a) Az EMGE és gazdaköri fiókjainak kiscgazda tagjai az igazolvány birtokában helydíjat nem fizetnek.

b) Az igazolvány tulajdonosai a gazdanapok előadásait és gyűléseit látogathatják és élvezik mindazon kedvezményeket és előnyöket, amelyeket a rendezőség részükre szállodákban, cégeknél, a C. F. R.-nél utazási és szállítási kedvezményben stb. biztosít.

8. **A beküldendő gabonavetőmag** miniuma gabonaneműeknél 5 kg. Az egyes növények gyökerestől, tövestől is beküldhetők. Bejelentések 1940. évi február 15-ig a hely-, igazolvány-, stb. díjakkal együtt az EMGE címére küldendők be: Cluj-Kolozsvár, Regală (volt Majális) u. 16. sz.

A kiállítási tárgyak beküldésének határideje február 15.

9. **A katalógust** a bejelentésekből állítjuk össze. A kiállító címének közlése és a bejelentett tárgyak felsorolása díjtalan. Kérjük a bejelentésnek az e célra szolgáló bejelentőlapon való szíves eszközzését a rovatok pontos kitöltésével. A szövegbővítés díja szavanként 2.— lej.

A hirdetések díja a katalógusban: Egész oldal 600.— lej, féloldal 300.—, negyedoldal 150.— lej.

10. **Vasúti kedvezmények:** Minthogy az EMGE a C. F. R.-től szállítási és utazási kedvezmények engedélyezését kérte, úgy a fuvarlevelek, mint a személyjegyek megőrzendők, mivel az árúk visszaszállításánál, illetve a visszautazásnál azok igazolásul felmutatandók.

Az EMGE Elnöksége.

Bejelentő lap.

1. A kiállító neve:
Lakhelye, utca, házsz.:
Utolsó posta:
Vasúti állomás:
Megye:
2. A kiállításra küldendő tárgyak megnevezése:
- A magvak fajtája:
Hl. súlya: Tisztasága: %
Csiraképesége: Eladó készlet:
Eladási ár és feltételek:
3. Helyet igényel:
- a) Fedett, zárt helyen m², ára Lei
m²-ként 300'— L. =
- b) Fedett, nyitott helyen m², ára Lei
m²-ként 200'— L. =
- c) Szabadban m², ára m²-ként 100'— L. =
- Kiállítói igazolvány à 50'— L. =
- Összesen Lei,
mely összeget egyidejűleg külön utalványon küldöm.
4. Alulírott kijelentem, hogy a kiállítás szabályait ismerem, azokat magamra nézve kötelezőnek tartom.
5. Kolozsvári tartózkodásom alatt febr.-től-ig szállodában kívánok lakni. Kérem szíveskedjenek részünkre ^{emre} két ^{egy} ágyas szobát lefoglalni.

Szállók	egy	két	két és egy pót-
	ágyas szoba egy napra		
Központi	251 L.	280 L.	329 L.
New-York	136-186 „	207-237 „	207-287+48 „
Astoria	116-195 „	127-271 „	323 „
Park	145-191 „	215-235 „	281+54 „
Transsylvania .	138 „	198 „	198+34 „
Victoria	88 „	132 „	132+36 „
Excelsior	152-198 „	172 „	172+30 „

..... 19..... hó..... n.

.....
sajátkezű olvasható aláírás, cégjegyzés.

A vetőmag- és háziipari kiállítás és vásár napirendje:

1940. február hó 17.-én, szombaton:

Reggel 8 órakor: A bíráló-bizottság munkájának megkezdése.

D. e. 10 órakor: A bírálat eredményének kifüggesztése.

D. e. 11 órakor: A kiállítás ünnepélyes megnyitása.

Déli 1 órakor: Közébed az „Amerika“ étteremben (Piața Unirii, volt Mátyás királytér 23. szám).

D. u. 4 órakor: Az E. M. G. E. igazgatóválasztmányának ülése az E. M. G. E. székházában.

Este fél 9 órakor: Díszelőadás a Magyar Színházban a kolozsvári kisczarda-dalárdák közreműködésével.

Február hó 18-án, vasárnap:

Az előadások a Református Kollégium Kogălniceanu (Farkas) utcai régi épületének dísztermében tartatnak. (I. em. balra.)

D. e. 10 órakor: A gazdaköri elnökök kötelességeiről előadást tart: Tempfly István nyug. gazdasági iskolai igazgató (Satu-Mare-Szatmár);

D. e. 11 órakor: folytatólag, az E. M. G. E. Növénytermesztési Szakosztályának rendezésében a zöldségek termesztéséről elő-

adást tart: Koppány Rezső, az E. M. G. E. gazd. felügyelője (Oradea-Nagyvárad);

D. e. 12 órakor: folytatólag, az E. M. G. E. Állattenyésztési Szakosztályának rendezésében a szilózásról előadást tart: Seyfried Ferenc, az E. M. G. E. segédtitkára (Cluj-Kolozsvár);

Déli 1 órakor: közébed az „Amerika“ étteremben, Piața Unirii (v. Mátyás királytér) 23. szám.

D. u. 4 órakor: Az E. M. G. E. Gyümölcsészeti Szakosztályának rendezésében: Hogyan lesz a gyümölcsből árú címmel előadást tart: Székely Lajos, a Szakosztály alelnöke (Oradea-Nagyvárad);

D. u. 5 órakor: folytatólag az E. M. G. E. Gyógynövénytermelési Szakosztályának rendezésében a vadontermő gyógynövények gyűjtésének 1940-re való megszervezéséről előadást tart: Bodor Kálmán szakosztályi előadó (Ulmeni-Sülelmed).

Február hó 19-én, hétfőn:

D. e. 10 órakor: A kisczarda számviteléről előadást tart: dr. Nagy Endre, a Bethlen-kollégium gazdasági iskolájának igazgatója (Ciumbrud-Csombord);

D. e. 11 órakor: folytatólag, az E. M. G. E. Növénytermesztési Szakosztályának rendezésében a kisczarda vetőmagvairól előadást tart:

Bikfalvy Ferenc, az E. M. G. E. gazdasági felügyelője (Berindan-Berend);

Déli 1 óraker: közebed az „Amerika“ étteremben, Piața Unirii (v. Mátyás király-tér) 23. szám.

D. u. 4 óraker: Az E. M. G. E. Háziipari Szakosztályának előadó gyűlése.

1. *Elnöki megnyitó,* tartja *Szentimrey* Jenő, az E. M. G. E. Háziipari Szakosztályának elnöke.

2. *Hasznos ötletek a háziipar köréből* címen előadást tart: *Kiczko* László iparművész (Cluj--Kolozsvar).

3. *A székely háziszőttes* címmel előadást tart: *Major* Zsuzsika (Cluj-Kolozsvar).

4. *Háziipari termékek értékesítéséről* előadást tart: *Ványolós* István (Cluj-Kolozsvar).

Február hó 20-án, kedden:

D. e. 10—1 óráig: A kiállítást csoportosan látogató *gazdaköri tagok* és *iskolai*

tanulók részére ismeretterjesztő előadás a kiállítás területén.

D. u. 5 óraker: Az E. M. E. közgyűlése a Református kollégium Kogălniceanu (volt Farkas)-utcai régi épületének dísztermében. (I. em. balra.)

Folytatólag az E. M. E. 60 éves jubiláris díszközgyűlésének és jubiláris kiállításának, valamint IX. méhészeti kongresszusának előkészítése.

Este 8 óraker: *Méhész-vacsora* az „Amerika“ étteremben, Piața Unirii (v. Mátyás király-tér) 23. szám.

Február hó 21-én, szerdán:

D. e. 10—1 óráig: a kiállítást csoportosan látogató *gazdaköri tagok* és *iskolai tanulók részére ismeretterjesztő előadás* a kiállítás területén.

D. u. 6 óraker: A kiállítás bezárása.

Élénk érdeklődés mellett folynak a magyarországi mezőgazdasági kiállítás és tenyészállatvásár előkészületei.

Közöltük már, hogy a magyar gazdasági életnek évről-évre megisméltendő nagy eseményét: a budapesti mezőgazdasági kiállítást és tenyészállatvásárt, idén március 30-tól április 7-ig, a husvétot követő héten tartják meg. A mezőgazdasági kiállítás és a vele kapcsolatos tenyészállatvásár megrendezésének a mai rendkívüli viszonyok között fokozott jelentősége van, nemcsak azért, mert a magyar mezőgazdaság nemzetfenntartó jelentőségét szemlélteti, hanem azért is, mert évről-évre jelentősebb szerepet játszik a köztenyésztésnek megfelelő apaállatokkal való ellátásában és így az állattenyésztés minőségének fejlesztésében a tenyésztő kis- és nagyobb gazdák anyagi boldogulásában.

A kiállítás alkalmat nyújt arra is, hogy a kiállító tenyésztők újabb tenyésztési eredményeiket az egész ország előtt bemutathassák és egymással versenyezzenek. A nemes versengés ösztönző hatása örvendetesen nyilatkozik meg már az ezévi kiállítás előkészületei során is. A tenyészállatbejelentések január 6-án lejárt határidejét az ország

összes neves tenyésztői és nevesebb népies tenyésztési körzetei bejelentették részvételüket a kiállításon. Végleges számokat a bejelentések eredményéről még csak a tenyészállatok minőségi felülvizsgálata után lehet majd közölni, annyi azonban máris bizonyos, hogy legalábbis a múlt évi keretek biztosítva vannak.

A budapesti tenyészállatvásáron előre láthatóan megfelelő kereslet lesz jó apaállatok iránt. A szükségletet a Felvidék és Kárpátalja vásárlásainak fokozott bekapcsolódásán kívül fokozza az a körülmény is, hogy az elmúlt másfél év alatt az országon átvonult száj- és körömfájás következtében sok apaállatot kellett kimustrálni. Ez apaállatok jelentős részének pótlásáról gazdáink a tenyészállatvásáron szándékoznak majd gondoskodni. A tenyészállatvásár megrendezése szempontjából örvendetes, hogy a száj- és körömfájás járvány oly mértékben esökkent, hogy Magyarország e tekintetben európai viszonylatban kedvező helyzetben van.

SACK ekék, vetőgépek, Heid triőrök

KLUSCH JÁNOS CLUJ, Calea Regele Carol II. Nr. 113. — Telefon: 28-45.

Búza. Szakemberek megítélése szerint az amerikai és oroszországi szállítási nehézségek következtében Románia, Magyarország és Jugoszlávia a legkomolyabb gazdasági lehetőségek előtt áll. Mezőgazdasági terményeik ugyanis széles vonalon rendkívül nagy keresletnek örvendenek. Ez a megállapítás főleg Németországra vonatkozik. A szállítási távolság ugyanis sokkal kisebb és nincs veszélyeztetve. Ennek következtében a búza nagy megbeesülésnek örvend. A kolozsvári tőzsdén január 24-én 77 kg-os búzát 3% idegen anyaggal május 15-i szállításra 540 lejben kötöttek. Feladóállomásokon az ára 520—530 lej.

Kukorica. Az Argus jelentése szerint Románia márciusra, mintegy félmilliónyi tonna mennyiségű kukoricát bocsájthat áruba. A kereslet ebben a cikkben is igen nagy. Kikötői jelentések szerint rövidesen megindul a kivitel, ami természetesen árszilárdulással jár. Kereskedők körében azonban azt az érdekes megfigyelést hangoztatják, hogy a termelők általában tartozkodók és az árukészlet nagyságához viszonyítva aránylag kevés mennyiség kerül a piacra. A kukorica ára Kolozsváron 420—430 lej.

Zab. A zab ezuttal is kintűnő árucikknek bizonyult. — Magyarazatát abban a tényben találhatjuk, hogy az ideai termés sem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. A kereslet viszont egyre komolyabb formában jelentkezik Kolozsváron a 40—42-ös, 4% idegen anyagot tartalmazó zabért 550 lejt fizettek.

Árpa. Nincs lényegesebb változás. Szilárd árak. Kolozsváron 500 lej.

Fehér bab. Rövid három hét leforgása alatt újabb lényeges áremelkedést ért el. Az áru azonban fogytán van s így természetesen nagyon kevés jut a piacra. Kolozsváron a fehérbab ára 1700 lej.

Lóhere. Változatlan. Ára 37—39 lej.

Lucerna. Szintén változatlan. Ára 59 lej.

Napraforgó pogácsa. Ára Kolozsváron 440 lej.

Rövid piaci hírek. A napokban német gazdasági bizottság érkezett a fővárosba, mely hosszas tárgyalásokat folytatott a földművelésügyi kormány vezetőivel. Ez alkalommal elhatározták, hogy román—német kereskedelmi társaságot alakítanak az olajmagvak kivitelére.

Ugyancsak itt említjük meg, hogy az olajmagvak iránt egyre fokozódó érdeklődés nyilvánul meg. Az árak viszont emelkedő irányzatot mutatnak.

Állatárak Kolozsváron.

Sertés élőszűly, tealjesen hízott kg. 37 lej, exportanyag kg. 38 lej, teljesen hízott sertés belföldi fogyasztásra kg. 36 lej, hízott sertés kg. 35 lej, hússertés kg. 33 lej, rüdeg beállítani való kg. 29 lej. Teljesen hízott export-ökör kg. 20 lej. Teljesen hízott export-tehén kg. 19 lej. Vágni való hízott ökör kg.-ja I. oszt. 17 lej, II. oszt. 15 lej. Fejős tehén napi 20 liter tejjel szavatolással 12.000 lej. Jármos ökör párja 24.000 lej. **Lóárak** Nehéz igásló párja 36.000 lej, kocsiló párja 24.000 lej.

A nagyváradai piaci árak.

Jármasökör 14—16 lej kg-ként. Exportökör 18—20 lej kg-ként. Igásló, drb.-ja 4—8 ezer lej. Igásló darabja (II-od oszt.) 3—5 ezer lej. Zsirsertés (exportra) 33 lej kgr-ként. Zsirsertés (belföldre 32 lej kgr-ként. Uradalmi süldő 38—40 lej kgr-ként. Bárányi párja 400—500 lej. Anyabirka, párja 1000—1200 lej.

Trménypiac: Kevés felhozatal, élénk kereslet. Az irányzat tartott

Búza (biharmegyei áru) 520. Búza (regáti áru) 470—480. Árpa 500—510. Rozs 410—425. Zab 510—520. Tengeri száraz 420—425. Tengeri (jódőszerű) 400. Olajpogácsa 460—470. Korpa 310—320. Fehérbab 1600—1700 lej.

Takarmánypiac: Anyaszéna 180—200. Hereszéna 200—250. Lucerna 200—250. Szalma 50—60 lej.

Február havi állatvásárok:

1. Alsószopor, Batta, Bályok, Ditró, Egeres, Szamosujvár, Szászsztgyörgy, Turterebes, Tyukó, Zilah.
3. Barót, Etéd, Hátszeg, Katona, Mezőkapus, Torda, Vaskóh.
5. Avasfelsőfalu, Csiszér, Honcő, Oláhsztgyörgy, Örményszékes, Prázsmár.
6. Lugos.
7. Nyárádköszvényes, Szalárd.
8. Belényes, Bonyha, Erőd, Sármaság.
9. Kővárhosszúfalu, Tasnád.
10. Csikszereda.
12. Apahida, Hagymászlápos, Kovászna, Vingárd.
13. Alsójára, Alsósimánd, Szászttyúkos.
14. Beszterce, Ecel, Homoródsztmárton, Soborsin.
15. Batiz.
16. Kibéd, Nagyajta, Nagyszalonta.
17. Szászrégen.
19. Aknasugatag, Kaca, Nagysink.
20. Alcina, Berettyószéplak, Krasznabéltek, Székelyhid, Tövis.
22. Nagyborosnyó, Szilágycseh.
23. Feketekápolna, Nyárádszereda.
24. Kolozsborsa, Marospetres, Óradna, Pánkota, Szerdahely.
26. Bánffyhunad, Halmi, Piski, Szinévralja.
37. Aranyosmedgyes.
28. Kápolnaszostor, Nagytalmács.
29. Élesd, Tősfalva, Zsibó.

Ha a vásár ünnepnapra esik, rendszerint a következő nap tartják meg.

Tőzsdei árak

Január hó harmadik hetéből. — Árak tőzsdei helységeken értendők.

Tőzsde helysége	Búza	Roza	Árpa idei	Kukorica	Zab	Mák	Napraforgó	Fehérbab	Lóhere mag	Lucerna mag	Lóhere és lucerna ezéna	Széna	Megjegyzések
Kolozsvár	540	450	500	425	550	—	—	1700	39	59	200	185	
Nagyvárad	520	420	500	420	540	—	—	—	—	—	—	—	
Temesvár	530	420	500	420	540	—	—	—	—	—	—	—	
Bukarest	510	440	500	425	540	—	—	—	—	—	—	—	
Szatmár	510	430	500	420	550	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	520	435	500	420	530	—	—	—	—	—	—	—	

HIREK.

Minisztertanácsot tartott a kormány Kolozsvárt. Január 21-én Tatarescu miniszterelnök vezetésével a kormány több tagja látogatott el Kolozsvárra, ahol az erdélyi Királyi Helytartók, vármegyei prefektusok és parlamenterek bevonásával hosszas minisztertanácsot tartottak. Ezen a kormányértekezleten az erdélyi lakosság különböző kérdéseit

Vegyes bizottság tárgyalja a Csiki Magánjavak ügyét. A közel másfél évtized óta húzódó Csiki Magánjavak elnevezése alatt ismert székely vagyion ügyében a napokban miniszteri bizottság járt Csikszeredán. Az óriási értéket képviselő csiki, törzsökös székely vagyionnal kapcsolatos kérdések megbeszélésére *Dr. Draia Zeno*, a kisebbségi miniszterium jogügyi osztályának vezetője és *Dr. Fodor* kisebbségi miniszteriumi jogügyi igazgató érkeztek Csikszeredára. A megbeszélések a megyeháza tanácstermében folytak le, ahol a Csiki Magánjavak képviselőjében *Dr. Györgypál Domokos* elnök, *Dr. Gáál Endre* és *Dr. Kovács Károly* parlamenti képviselő vettek részt. A megbeszélések tájékoztató jellegűek voltak. A miniszteriumi

kiküldöttek visszautaztak Bukarestbe jelentéstétel végett. Ezután kerül sor az érdem-beni tárgyalásokra. Azt hisszük, teljesen felesleges külön hangsúlyoznunk, hogy *Dr. Szász Pál*, az E. M. G. E. országos elnöke kezdettől fogva szorgalmazta ennek a nagyhorderejű kérdésnek a székely érdekeltek jogos szempontjai alapján való mielőbbi rendezését. Szinte valamennyi bukaresti út során, illetve kormányférfiakkal történt megbeszélései alkalmával szóvá tette az ügyet. Hasonlóképpen *Dr. Kovács Károly*, Csik vármegye országgyűlési képviselője is.

Maximálták az üveg árát. Az üvegtartel az árak emeléséhez való hozzájárulást kérte a nemzetgazdasági minisztertől. Ennek alapján a következő árakat átalpították meg. (Az árak a gyár helyiségében értendők.) 1. Ugynevezett parasztüveg 53 lej négyzetmétere. 2. A 2 mm. vastagságú üveg négyzetmétere 84 lej. 3. A 2.5 mm.—3 mm. vastagságú üvegtáblának négyzetméterenkénti ára 15%-al kisebb, mint amilyent 1935 február 1-én az üvegtartel megállapított. A fenti árakhoz a gyárak a forgalmi adót, a szállítást és 3% ugynevezett hitelezési veszteségi lehetőséget számíthatnak hozzá.

Elkészült az öt éves mezőgazdasági üzemterv. Ionescu Sisești földmivvelésügyi miniszter új munkarendszert vezetett be. Minden héten közös megbeszélést tart a különböző ügyosztályok vezetőivel, hogy ilyen uton közvetlenebb képet kapjon az ország mezőgazdasági helyzetéről. A legutóbbi heti megbeszéléseken a földmivvelésügyi miniszterium bejelentette, hogy a különböző ügyosztályok elkészítették az ország 5 éves mezőgazdasági üzemtervét. Az ügyosztály vezetők viszont részleteiben ismertették a javaslatokat. Az érkezőtlen úgy döntöttek, hogy a miniszterium nyomtatott kiadásban rövidesen nyilvánosságra hozza az üzemtervnek a tavaszi munkálatokra vonatkozó részét, amit nagy példányszámban fognak a gazdák közt terjeszteni.

Mennyi gabona és takarmány termett 1939-ben Bihar megyében? A Bihar megyei Mezőgazdasági Kamara most állította össze az 1939. gazdasági év terméseredményeinek kimutatását, amelyet felküldenek a miniszteriumnak. A kimutatás a következő érdekes adatokat tartalmazza. Őszi búzával a megye területén be volt vetve a múlt évben 115.646 hektár, amely 1109 kg. átlag mellett 13.426 vagont termett. Tavaszi búza: 1546 hektáron 858 kg. átlag-

gal termelt 115 vagon. Őszi rozs: 15 ezer 946 hektáron 1046 kg. átlaggal 1851 vagon termés. Tavaszí rozs: 132 hektáron 625 kg. átlaggal 9 vagon. Őszi árpa: 5165 hektáron 1193 kg. átlaggal 648 vagon. Tavaszí árpa: 4541 hektáron, 898 kg. átlaggal 386 vagon. Sör-árpa: 515 hektáron 813 kg. átlag 81 vagon. Zab: 12.722 hektáron 861 kg. átlag 1097 vagon. Köles: 33 hektáron 1258 kg. átlag. 5 vagon. Tengeri: 92.082 hektáron 1400 kg. átlag 13.017 vagon. Lucerna:

6290 hektáron 3277 kg. átlag, 2306 vagon (ebből 23 vagon maglucerna). Lóhere: 11907 hektáron 2731 kg. átlag, 3371 vagon (ebből 134 vagon maglóhere). Egyéb takarmány: 8642 hektáron 1954 kg. átlaggal 1670 vagon. Kaszáló (anyaszéna) 29.131 hektáron 1683 kg. átlag, 5291 vagon. Őszi repce: 229 hektáron 957 kg. átlaggal 19 vagon. Tavaszí repce: 52 hektáron 1000 kg. átlaggal 4 és fél vagon. Mák: 102 hektáron 711 kg. átlaggal 7 és fél vagon. Napraforgó:

2061 hektáron 1350 kg. átlaggal 505 vagon. Dohány: 449 hektáron, 1142 kg. átlaggal 32 vagon. Kender: 2937 hektáron 654 kg. átlaggal 152 vagon. Len: 45 hektáron 355 kg. átlaggal 3 és fél vagon. Takarmányrépa: 2130 hektáron 6500 kg. átlaggal 1384 vagon. Cukorrépa: 416 hektáron 7300 kg. átlaggal 363 vagon.

A jelentés közli, hogy a múlt őszön a folyó évre a múlt évi területnek eddig körülbelül 70 százalékát vetették be.

APRÓHIRDETÉSEK

Házi mézestészák készítése című, Kremnitzkyné Fröhlich Ilona EME igazgatóválasztmányi tag tollából bővített kiadásban megjelent füzet kapható az EME titkári hivatalában (Cluj, Str. Regală 16.). A füzet ára darabonként 25 lej. Póstán való küldés esetén hozzászámítva 1 lej postai portó is. Ajánlva küldve 36 lej.

Eladó I. osztályu egy és két-éves szőlőoltvány Berlandieri alanyon, szokásos és különleges csemege és borfajtákból nagyobb mennyiségben, hatóság által blombálva. Bémer Andrei pepinierist, Săcueni, jud. Bihor. Fajtisztaság garantálva és mérsékelt árak. 161

Eladó angora-nyulak, 3 fiatal pár és egy darab egy évet betöltött bak. Cím a kiadóban. 6

Eladó Kolozsvárt, a Donát-uton, az autóbussz végállomás közelében 3 és fél hold fiatal gyümölcsös, kerti házzal, kamarákkal, a Szamoshoz külön lejáróval és 10 méter kiépített Szamosparti fürdővel. Érdeklődni lehet dr. Asztalos Sándor ügyvédnél, Cluj-Kolozsvár, Cal. Reg. Ferdinand 7., II. em. Telefon 14-84.

Fixadminisztrációba adom 130 holdas birtokomat, juhtenyésztésre alkalmas 500 holdas erdei legelőmet és kettő kövü vízimalmomat, esetleg gyümölcsösömet is. Simén Béla Tuștea, p. u. Hațeg. 14

Eladó fajtisza angora nyúl. Cím: Katolikus Nőszövetség Központja Cluj, Str. Memorandului 4. 19

Keresek megvételre 10-12 lóerős motort, esetleg darázkövel sertéshizlaláshoz. Cím: Gál Ferenc Acăș, jud. Sălaj. 9

Eladó nagyon előnyös árban elsőrendű egy- és kétéves gyökeres szőlőoltvány, különleges desszert és borfajokban, azután alma Myrabolán, Mahalevadonc, Pyramidális nyárfa, nagyon olesó mogyoró, nagygyümölcsű őszibarackfák, mindenféle szilva, ringlő, koránérő Vittyé-féle Caisifa, gyönyörű almafák, duplaorgona, két-hároméves Mahonia csemete, ribizli- és lisztharmanmentes pöszméte csemeték. Vittyé Miklós telepen, Censadul-Vechii, jud. Timiș-Torontal. 158

Bolgárkertnek való 6 hold, folyóvíz mellett, teljes felszereléssel és jól bevezetett piaccal bérbeadó, garanciaképes egyénnek. Glück Fülöp, Alba-Iulia. 10

MÁVAG legújabb típusú eséplöket, óherafejtőket, kalapácsmalmokat gazdaköröknek, szövetkezeteknek kedvező áron és fizetési feltételek mellett ajánl: Bartha Árpád Brașov, Voevodul Mihai 11. 11

Bayer-féle állatgyógyszerek és szén-savas takarmánymész kapható Mezőgazdák R. T. Cluj, Str. Regală 16. sz. alatt.

Fajtisza angora nyulak helyszűke miatt olesón eladók. Szócs Zoltán Ghioroc, jud. Arad. 18

Veszek üzemképes traktort ekével. Leírás ármegjelöléssel kéretnek Stössel Jonatán Beud, p. u. Beclean, jud. Someș. 23

Kalapácsmalmot keres megvételre előtét, ciklon és szijjal, 10/20-as traktorhoz. Hadnagy Fivérek Sureceai gazdasága, posta Covasna. 17

Állást kaphat

Keresek egy önálló, ügyes, munkabíró és megbízható konyhakertész. Kós György, Iernuțeni, p. u. Reghin, jud. Mureș. 25

Azonnali belépésre kerestetik egy dolgoszerető, gazdálkodni tudó házaspár, aki 80 holdas szántó birtokon gazdálkodik. Fix és percentre. Fogatok rendelkezésére állanak. Cím: Osztricza Sámuel Horoat, jud. Sălaj. 13

Kovácsot keresek március elsejére, aki a gazdasági munkán kívül privat munkát is végezhet falusiaknak. Glück Fülöp, Alba-Iulia. 10/a

Ügyes 15-17 éves fiút tanulónak keresek kertészetembe teljes ellátással. Cím: Tellár László Aiud, Strada M. Viteazul 84. 20

Gyümölcskertészethez, konyha- és díszkertészethez értő, szerényebb igényű, középkori pályázók okmány-másolatok igényekkel beküldhetik, továbbá mezőgazdasághoz is értő könyvelő is kerestetik. Degenfeld gazdaság, Adusat, jud. Satu-Mare. 24

Állást keresők

Ispáni állást keres gazdasági szakiskolát végzett, jó bizonyítványokkal rendelkező, gazdaság minden ágában jártas, úgyszintén szőlőművelésben és gyümölcsstermesztésben is kellő gyakorlattal bíró 40 éves, nő, kisesaládu, szerény igényű, józan életű, szorgalmas, komoly, románul is jól beszélő egyén. Cím: Szatmáry Pál, Acățari, județul Mureș. 8

Állást keres 21 éves, kevés gyakorlattal rendelkező, református vallású, magyarul-románul írni, olvasni tudó radnóti gazdasági iskolát végzett gazdaifjú. Címe: Kolumbán Zoltán Herpea, p. u. Bichiș, jud. Târnava-Mică. 16

Volt nagyenyedi magyar vincellériskola, hároméves, utána budafoki magyar királyi pincemesteri iskola egyéves tanfolyamait végzett egyén, több évi gyakorlattal, bármikori belépésre pincemesteri, szőlőkezelői vagy együttesen szőlőkezelő-pincemesteri állást keres. **Joó Ferenc, Chişineu Criş, jud. Arad. 57**

Erdészeti munkában, terület-mérésben, erdőkezelésben, erdő-üzemtervek kidolgozásában, fa-termelési üzemben, erdőfelújításban és az erdészet összes ágazataiban jártas tisztviselő állást keres. **Cím a kiadóban. 56**

Ispáni vagy gyakornoki állást keres 20 éves. rom. kat. vallású, ifj. **Cím: Baskovszky Vilmos Surduc, jud. Sălaj. 15**

Regáti nagybirtokra segédtsízt kerestetik alsóbbfoku földműves iskolai végzettséggel. Nős, a román nyelv tudása szükséges. Bukaresttől 40 km.-re. **Cím: Balázs András intéző. Com. Corbii-Ciungii, jud. Vlaşca. 1**

Szerényigényű, gazdasági iskolát végzett gyakornok március 1-re állást keres, kertészletben, gyümölcsészetben, különösen mezőgazdaágban. **Cím: Szabó Mihály Gorneşti, jud. Mureş. 21**

Gazdasági felügyelői, kulcsári vagy raktárnoki állást keres 50 éves gazdasági iskolát végzett, ref. vallású, nős gada, azonnali belépésre. **Cím: Nagy Miklós, Câmpia-Turzii, judeţul Turda. 4**

Felhívás a gazdakörökhöz! A tengeri beszerzését a saját jól felfogott érdekében minden gazdakör a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R.-T. brassói fiókjánál (Soc. Com. An. a Agriculturilor Braşov, Str. Voievodul Mihai 11) eszközölje, annál is inkább, mert a nevezett kereskedelmi cég az E. M. G. E. hivatalos kereskedelmi szerve és így a legelőnyösebb áron az E. M. G. E. szempontjainak figyelembevételével mellett eszközli az eladást. **12**

FŐMUNKATÁRSÁK:

Dr. Asztalos Sándor, Bartha Gyula, Dr. gróf Bethlen László, Gróf Bethlen Gábor, Bodor K., Bikfalvy Ferenc, Csomós János, Dániel Elemér, Dr. Eöry István, Dr. Gaál Alajos, Gyalui Sándor, Gyarmathy Piroska, Haáz Rezső, Hirsch Ernő, Koppány Rezső, Korponay Kornél, Korponay Ferenc, Kós Károly, Kamarási Szász

Ferenc, Dr. Konopi Kálmán, Br. Kemény János, Klözel Oszkár, Mikó László, Dr. Nagy Endre, Nagy Miklós, Nagy Sándor, Dr. Oberding József, Dr. Parádi Kálmán, Szegehő Dénes, Szilágyi Ferenc, Schöppner Sámuel, Seufried Ferenc, Stief Ottó, Tauffer Ferenc, Telegdy László, Tempfli János, Veress István, Vita Sándor.

A rajzokat készíti: *Guncser Nándor.*

Mik a szárazcsávázás előnyei:

1. Munka- és időmegtakarítás.
2. A csávázás nincs meghatározott időhöz kötve, tehát bármikor eszközölhető.
3. A vetőmag csiraképessége nem csökken, hanem ellenkezőleg **jelentékenyen emelkedik.** Ez vetőmag megtakarítást hoz, ami fedi a csávázás költségeit.
4. A vetés gyors és erőteljes fejlődése, jobb és egyenletesebb bokrosodás, ezáltal nagyobb termés.
5. A gombabetegségek biztos leküzdése és egészséges, bő termés.

Ezen előnyök biztosítására használjuk az

ARZOPOL-C porcsávázószert.

200 gr. ARZOPOL-C. 100 kg. vetőmaghoz hivatalosan engedélyezve.

Gyártja a

Vegyí- és Élelmiszeripari R.-T., Növényvédelmi osztálya
Oradea, C. Victoriei 62.

Kapható a „Mezőgazdák” Kereskedelmi R.-t. Cluj, Str. Regală 16. sz. alatti lerakatában és minden jobb szaküzletben.

152